

Komunitator

Časopis KONCERNA KOLEKTOR Letnik 17 Pomlad 2017

številka
82

Območje topilnice živega srebra odprto za obiskovalce
Kolektor podpisal pogodbo o nakupu družbe Conttek Group
Luka Rupnik: »Košarko ponovno igram z nasmehom«

Si še vedno ne upate iz avta?

Kar brez skrbi.

Pri sklenitvi avtomobilskega zavarovanja izkoristite dodatne ugodnosti v akciji **SPROSTI ČAS**:

- zavarovanje prtljage,
- zavarovanje **odgovornosti in asistence za kolesarje**,
- zavarovanje rehabilitacije po prometni nesreči in kar
- do 30 EUR popusta pri letnem turističnem zavarovanju.

Več na triglav.si.

  Zavarovalnica Triglav

Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si

Polona Rupnik
Glavna in odgovorna urednica

Oh, te ceste

Ni važno, koliko koledarjev zamenjamo, vsebina razprav o cestah bo vedno enaka. Za nas pač nikoli ne bodo dovolj dobro urejene. Kakorkoli obrnemo, je urejanje cest Siziŕovo delo. Nikoli končana zgodba. Za primer vzemimo samo četrto razvojno os, ki bo povezala Idrijsko, Cerkljansko in Posočje z osrednjo Slovenijo. Zgodba z dolgo brado, saj se o njej govori že več kot 20 let.

Se spomnite, kdaj ste se po trasi četrte razvojne osi zadnjič peljali, ne da bi se morali vsaj enkrat ustaviti in čakati pred rdečo lučjo na semaforju? Verjetno bi te vožnje lahko prešteli na prste ene roke. In še nekaj časa bo tako, saj naj bi bilo v prihodnjih letih kar nekaj investicij namenjenih prenovi cest. Nekaj gradbišč je že odprtih, nekaj večjih se šele odpira. Menda so celotno traso četrte razvojne osi razdelili na več kot 40 manjših projektov.

Čeprav v Zali po nekajtedenskem zatišju zopet nekaj delajo, gradnja galerije, ki bo cesto dokončno zaščitila, še ni na vidiku. Slednj o naj

bi menda začeli graditi šele konec leta ali v začetku prihodnjega. Obvoznica v Godoviču že dobiva obrise, medtem ko bodo morali v Spodnji Idriji nanjo še nekoliko počakati. Na vrsto pride menda v prihodnjih letih.

Minister Dejan Židan je ob obisku Idrije dejal, da si bo v vladi prizadeval, da bi za tako pomembne projekte za razvojno infrastrukturo namenili več denarja, kot je načrtovano. Ureditev cestne povezave je nujna za obstoj lokalnega gospodarstva. Podjetja namreč v dolino in iz nje pripeljejo na deset tisoče ton materiala. K temu prištejmo še ljudi, ki se vsak dan na delo vozijo iz Idrije ali v Idrijo in ostale kraje. Zato upajmo, da bi se ministrove besede le uresničile in na slavnostni zaključek projekta četrte razvojne osi ne bi čakali še nadaljnjih 20 let.

Sicer pa ni pomembna samo trasa četrte razvojne osi, pač pa še vse ostale lokalne ceste in javne poti, ki prepredajo občino. Teh je kar 388 kilometrov. In nekatere cvetijo tako lepo kot pomladno cvetje. To občini, ki se uvršča med občine, kjer se v Sloveniji najbolje živi, nikakor ne more biti v ponos. A kakovost življenja je vse kaj drugega kot ceste.

Tek šteje za pokal primorskih tekov

TEK V BELO

IDRIJA, 22. 4. 2017

13.00 Prijave, prevzem številok

16.00 Start otroškega teka

17.00 Start Teka v Belo

19.00 Razglasitev rezultatov, podelitev, večerja

20.00 Zabava v Lace Cafeju

PRIJAVE TEK V BELO:

preko spletnega obrazca ali
info@mcidrija.si. Prijavnina v predprijavah
(do vključno 10. 4. 2017) znaša 8 EUR, kasneje 10 EUR.

OPOMBU: Prijava velja le s plačilom prijavnine.

PRIJAVE OTROŠKI TEK V BELO:

preko spletnega obrazca ali sdbiba@gmail.com. Prijavnine za otroke ni.

Komunitator

Časopis KONCERNA KOLEKTOR Letnik 17 Pomlad 2017

Fotografija na naslovnici:
Samo Trebižan - arhiv CID

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo publikacije in promocija d. o. o., **Direktorica:** Tadeja Golob, **Glavna in odgovorna urednica:** Polona Rupnik, **Uredništvo:** Arkova 43, 5280 Idrija, **E-mail:** polona.rupnik@kolektor.com, **tel.:** (05) 37 50 599, **GSM** 051 689 204, **Grafični oblikovalec:** Andrej Potočnik **Sodelavci:** Tadeja Bezeljak, Claudia Costa, Dijana Čataković, Anja Erjavec, Žiga Kogej, Tomaž Kmecl, Nataša Luša, Žan Menart, Nikolaja Munih, Tina Pižmoht, Polona Rupnik, Klavdija Kopal Straus, Robert Šabec, Mitja Zelenc **Fotografije:** Boštjan Berglez, Maks Brus, arhiv CID, Emilio Cobos, Dijana Čataković, Manca Čujež, Marko Čuk, arhiv Energetika.NET, Anja Erjavec, arhiv ZD Idrija, arhiv Kolektor KMT, arhiv Kolektor Koling, Nejc Menard, Žan Menart, arhiv Marka Mraka, Nikolaja Munih, Jani Peternejl – arhiv CUDHg, primorske.si, Barbara Reva, Bruno Rupnik **Oblikovna zasnova:** Futura DDB d.o.o. **Jezikovni pregled:** Barbara Bizjak, Anja Bolko **Naklada:** 8000 izvodov **Naročnina:** časopis je brezplačen **Tisk:** Delo d.o.o. **Distribucija:** Pošta Slovenije Časopis si lahko ogledate na spletni strani: www.fmr.si, www.kolektor.com **Naslovnica:** Čipka

Copyright© FMR - MEDIA. Fotografije in vsebina časopisa so zaščiteni z avtorskimi pravicami. Nobenega dela časopisa ni dovoljeno razmnoževati, niti kako drugače kopirati, navedbe iz njega pa je mogoče uporabiti le po predhodnem pisnem dovoljenju izdajatelja.

10

Utrip lokalne skupnosti

Bo ZD Idrija kmalu dobil direktorja?

14

Utrip lokalne skupnosti

Območje topilnice Hg odprto za obiskovalce

16

(Ne)znani (ne)znanci

V svetu kamere in filma

20

Poganjamo prihodnost

Kolektor podpisal pogodbo o nakupu družbe Conttek Group

24

Aktualno

Tomaž Kmecl je prejemnik gospodarskega oskarja

30

Inovativna dejavnost

Vsako leto smo boljši

42

Razglednica iz tujine

S skuterjem po Indoneziji in Asia Exchange

48

Na mladih svet stoji

Luka Rupnik: »Košarko ponovno igram z nasmehom«

Center za idrijsko dediščino je kot vodilni partner letos pričel z izvajanjem aktivnosti mednarodno in finančno obsežnega projekta z imenom Danube GeoTour, ki ga sofinancira program teritorialnega sodelovanja Podonavje. Projekt, vreden 1,7 milijona evrov, ki je že požel veliko zanimanja v Evropski mreži geoparkov, bo predvidoma zaključen junija 2019, v njem pa sodeluje enajst partnerjev iz osmih geoparkov na območju Podonavja. Projektni partnerji se bodo soočali z izzivi trajnostne uporabe kulturnega in naravnega bogastva ter dediščine v sodelujočih geoparkih skozi razvoj trajnostnega turizma brez negativnih posledic za okolje. Osrednji rezultat projekta bo skupna Podonavska geopot (Danube GeoTour), speljana skozi vse sodelujoče geoparke, kjer bodo med projektom osnovali nove in inovativne geoproducte ter z različnimi elementi izboljšali interpretacijske točke po posameznih geoparkih, kot so centri za obiskovalce, razgledne točke ipd. Med cilji projekta je izmenjava dobrih praks med geoparki, krepitev njihovega sodelovanja, povečanje prepoznavnosti UNESCO globalnih geoparkov na območju Podonavja in širše, povečanje vključenosti lokalnega prebivalstva ter zmanjšanje razlike v kakovosti med geoparki na območju Podonavja in drugimi evropskimi geoparki. Projekt je bil javno predstavljen v Idriji, kjer so bili prisotni tudi ugledni predstavniki tujih ustanov s tega področja. Predstavitvi je sledil dvodnevni partnerski sestanek, kjer so začrtali delo za čas trajanja projekta, tujim partnerjem pa so predstavili tudi del naravne in kulturne tradicije vodilnega partnerja projekta – UNESCO Globalnega Geoparka Idrija.

V Idriji, kjer so doma lanskoletni državni zmagovalci v planinstvu, je letos potekalo 28. tekmovanje Mladina in gore, najbolj uveljavljeno planinsko tekmovanje za mlade iz teoretičnih in praktičnih znanj, veščin in izkušenj z vseh področij in oblik planinskega delovanja. Dogodek so soorganizirali Planinsko društvo Idrija, Planinska zveza Slovenije, Osnovna šola Idrija in Zavod za šport RS Planica. Tekmovanje je namenjeno osnovnošolcem zadnje triade ter od lani naprej tudi srednješolcem. Poleg tekmovalnega dela si tekmovalci ogledajo tudi znamenitosti mesta gostitelja tekmovanja, kar je organizacijsko obsežna naloga. Letos se je v Idriji na tekmovanju pomerilo 114 tekmovalcev, od tega 21 štiričlanskih osnovnošolskih ekip, ki so se na državno tekmovanje uvrstile kot najboljše iz predhodnih regijskih tekmovanj ter 15 dvočlanskih srednješolskih ekip, ki so se prijavile na tekmovanje. Zmage so se veselili Obriti orli iz Trzina.

Z začetkom letošnjega leta je občina Idrija vstopila v mednarodni projekt z imenom 3Smart, katerega namen je zagotoviti tehnološke in zakonodajne osnove oziroma pogoje za navzkrižno energetske upravljanje stavb, energetskih omrežij in večjih občinskih infrastruktur v Podonavju. Pilotno študijo so uporabili v petih državah v podonavski regiji, in sicer poleg Slovenije še v Avstriji, Bosni in Hercegovini, na Madžarskem in Hrvaškem. Med cilji projekta je tudi razvoj modularne platforme za usklajeno gradnjo in upravljanje distribucijskega energetskega omrežja. Projektne aktivnosti idrijske občine bodo osredotočene na postajo za daljinsko ogrevanje, s katero se bodo ogrevali idrijska osnovna šola, športni center in Modra dvorana, ter na nadgradnjo postaje z dodatnimi funkcijami za spremljanje in upravljanje z energijo. Trenutni sistem plinskega ogrevanja bo v sklopu projekta nadgrajen s sistemi za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, kot sta mala sončna elektrarna ter kogeneracija – soproizvodnja toplote in elektrike, bivši rezervoarji za nafto pa bodo predelani v zalogovnike tople vode za ogrevanje. Obenem bo osnovna šola opremljena s senzorji, ki bodo povezani s sistemom za upravljanje z energijo EMS. S temi nadgradnjami naj bi ogrevanim stavbam omogočili lastno proizvodnjo energije, njihovim upravljavcem pa različne načine uporabe in upravljanja z energijo v sistemu. Ker je med cilji tudi optimizacija distribucijskega sistema, testiranje in analiza različnih strategij ter scenarijev proizvodnje, porabe in prodaje toplotne in električne energije, v projektu sodelujejo še distributorji električne energije. Rezultata projekta bosta modularno programsko orodje za energetske upravljanje stavb in energetskega omrežja ter strategija energetskega upravljanja mest na zakonodajni ravni za območje Podonavja.

Na idrijski gimnaziji Jurija Vege so izvedli tradicionalni sklop prireditev pod skupnim naslovom Kulturni maraton, ki je namenjen tako dijakom kot tudi njihovim staršem, prijateljem ter drugim kulture željnim občanom. Letošnji program je bil izredno pester, saj se je v enem samem popoldnevu in večeru zvrstilo kar 29 dogodkov, s katerimi so gimnazijci predstavili svoje videnje kulture. Gimnazijci so pripravili pester nabor delavnic in predavanj, večer so popestrili s predvajanjem popularne slovenske komedije Pr' Hostar, ki je v Sloveniji lani navdušila različne generacije gledalcev. Dijaki so v okviru dogodka gostili tudi priznanega pisatelja Miho Mazzinija, s katerim so spregovorili o njegovih knjižnih delih, med njimi je knjiga z naslovom Kralj ropotajočih duhov povezana prav z Idrijo. Po motivih iz tega romana so pred 15 leti v Idriji posneli igrani celovečerni film Sladke sanje, ki je bil nagrajen v Valencii, leta 2001 pa bil razglašen za najboljši slovenski film. Osrednji del filma je bil posnet prav v prostorih gimnazije v Idriji.

Konec lanskega leta se je z namenom identificiranja posameznikov z idejami in podjetniškimi ambicijami pričela neformalno organizirati iniciativa Startup Idrija. Dolgoročni cilj je ustvariti močno in povezano skupnost, ki bo služila kot podporna struktura za razvoj novih podjetniških zgodb in spodbujanje ustanovitve novih inovativnih malih podjetij z velikim potencialom. Da bi ugotovili, koliko je takšnih posameznikov, kaj pogrešajo ter kaj potrebujejo za uresničevanje svojih zamisli, se je pričela organizacija neformalnih srečanj ter tudi uradni vsebinski del aktivnosti. Prvi podjetniški dogodek, pogovor z Iztokom Levcem, vodjo franšize Subway v Sloveniji, je bil v drugi polovici marca. Tovrstni dogodki z uspešnimi posamezniki, ki so svoje zamisli in ideje pretvorili v podjetniški uspeh, se bodo vse leto nadaljevali na mesečni ravni. Iniciativa Startup Idrija 15. aprila ob 18. uri vabi na pogovor z Andražem Torijem iz Zemante, enega najuspešnejših start-upov, pozneje pa se obeta pogovor z enim najuspešnejših slovenskih podjetnikov, ki je svoje podjetje razvil v eno najuspešnejših multinacionalk s sedežem v Sloveniji.

Doslej je bil Godovič pretežno znan predvsem po pevski kulturi, zdaj pa so ta trend spremenili ustvarjalci iz Godoviča, ki so z veliko truda in energije uresničili svojo idejo. Postavili so namreč razstavo, na kateri so na ogled postavili zanimive rokodelske izdelke. Obiskovalcem razstave, ki se je selila iz Godoviča v Cerkljo na Gorenjskem in od tam v Logatec, so bili na ogled vitraži, unikaten nakit, vse vrste čipke in Wiehlerjevi gobelini, ilustracije, kreacije iz papirja, šivani in kvačkani izdelki, kaligrafski zapisi, keramika in še mnogo drugega. Za poseben ambient so ob otvoritvi razstave poskrbele klekljane lučke Društva klekljaric Črni Vrh in Godovič ter omamen vonj po domačem čaju, nabranem v neokrnjeni godoviški naravi.

Na predvečer kulturnega praznika so na idrijskem gradu Gewerkenegg javnosti prvič predstavili novo publikacijo o Unescovi dediščini v Idriji, ki je izšla v zbirki Mestnega muzeja Idrija »Merkuriateka«. Delo je nastalo v sodelovanju med idrijskimi oziroma slovenskimi in španskimi strokovnjaki. V zbirki publikacij Mestnega muzeja Idrija nova muzejska knjižna izdaja Po sledi Merkurja: Idrija – Almaden prikazuje svetovne razsežnosti dediščine živega srebra, razkriva sledi njene bogate zgodovine ter razlaga globalni pomen Idrije in španskega Almadena, katerih živo srebro je sooblikovalo današnjo podobo sveta. Interdisciplinarno delo je izšlo v slovenskem in angleškem jeziku, k njegovemu nastanku pa so pripomogli domači in španski strokovnjaki s področja zgodovine, geologije, kulturne politike, metalurgije in rudarstva, oblikovanja in muzeologije. Uspešno dovršeno knjigo spremljajo še izvrstne fotografije, njen namen pa je, skladno s poslanstvom muzeja, dopolniti in okrepiti raven zavedanja o pomenu Unescove dediščine živega srebra Almadena in Idrije v slovenskem in mednarodnem prostoru.

Mladinski center Idrija bo gostitelj mladinske izmenjave, na kateri se bo 21 mladih udeležencev iz štirih držav preizkusilo v različnih izzivih in iskalo odgovore na vprašanja o duševnem zdravju. Od februarja do septembra letošnjega leta bodo v sklopu Evropske prostovoljske službe gostili špansko prostovoljko, ki bo popestrila dogajanje in aktivnosti v Mladinskem centru Idrija in sodelovala tudi z idrijsko osnovno šolo, gimnazijo Jurija Vege ter Zvezo prijateljev mladine. Realizacijo obeh projektov je Mladinski center dosegel z uspešno prijavo na dveh razpisih programa Erasmus+ Mladi v akciji. V centru letos pripravljajo tudi mednarodno poletje, zato vse mlade od 14. do 30. leta starosti vabijo, da se jim pridružijo na mladinskih izmenjavah v Španiji, Italiji ter na Nizozemskem.

Vsak tretji teden v marcu poteka mednarodni Teden možganov, ki ga je SiNAPSA, slovensko društvo za nevroznanost, letos obeležilo že štirinajsto leto zapored. Poleg znanstveno strokovnega dela je poslanstvo društva ozaveščanje širše javnosti o pomembnosti razvoja nevroznanosti pri nas, povezovanje z drugimi nevroznanstveniki in spodbujanje splošne zavesti o preventivi pred različnimi boleznimi in okvarami živčevja. Letošnji teden možganov je potekal pod sloganom Krizni novi svet. Teden možganov smo obeležili tudi v Idriji. Prisluhnili smo lahko dvema predavanjema: dr. Vlasta Meden Klavora, psihiatrinja, ki je svojo profesionalno strokovno pot začela prav v Idriji, je poslušalce seznanila z demenco – boleznijo, za katero trenutno še ni zdravila, prof. dr. Vojko Kavčič, kognitivni nevroznanstvenik slovenskega rodu, ki se na gerontološkem inštitutu Univerze Wayne v Detroitu (ZDA) že več kot dve desetletji ukvarja z zgodnjim odkrivanjem demence in z umskim staranjem, pa se je v svojem predavanju usmeril predvsem na ljudi, najpogosteje so to družinski člani, skrbnike obolelih za demenco.

Bo ZD Idrija kmalu dobil direktorja?

Polona Rupnik

Konce marca se je direktorici Zdravstvenega doma Idrija Urški Močnik iztekel mandat. Imenovanje novega direktorja pa ni minilo brez zapletov. Ker Močnikova na februarski seji sveta zavoda ni dobila zadostne podpore, je ta ponovil razpis za direktorja, za vmesno obdobje pa poiskal v. d. direktorja. To mesto je s 1. aprilom zasedel Mitja Štrukelj, zaposlen v enoti nujne medicinske pomoči. Na razpis, ki se je iztekel 25. marca, so se prijavili štirje kandidati. Med njimi tudi dosedanja direktorica Urška Močnik.

Spomnimo: na prvi razpis za direktorja zdravstvenega doma Idrija sta prispeli dve prijavi. Ker eden od kandidatov ni ustrežal razpisnim pogojem, so člani sveta zavoda obravnavali samo enega kandidata. To je bila dosedanja direktorica Urška Močnik, ki pa – tako zdaj že nekdanja predsednica sveta zavoda Natalija Kovač Jereb – s svojim programom za naslednji mandat članov menda ni prepričala. Sledila je vrsta novinarskih konferenc. Najprej župana Bojana Severja, ki se je je udeležila tudi predsednica sveta zavoda Kovač Jerebova, na kateri je člane sveta zavoda pozval k odstopu, a ga je »uslišala« edino predsednica. Nato je pred medije stopila direktorica ZD Idrija Urška Močnik in nazadnje še člani sveta zavoda, ker naj bi Močnikova povedala kar nekaj neresnic, ki so zahtevale odgovor in pojasnitev. Kot da že to ne bi bilo

dovolj, sta odstopili še strokovna vodja ZD Idrija in vodja družinske medicine.

Zdravstveni dom Idrija vse od leta 2014 posluje pozitivno. Poslovno leto 2015 je zaključil z bilančnim presežkom v višini 338.426 evrov in se je v lanskem letu še povečal. Presežki so nastali s širitvijo zdravstvene dejavnosti, novimi programi in prihranki na stroških, porabili pa so jih za večje investicije, kot so energetska sanacija, selitev ZP Cerkno v nove poslovne prostore, nakup medicinske opreme ... Dodatno so zaposlovali in se aktivno ukvarjali s pomanjkanjem zdravnikov specialistov, ki jih primanjkuje ne samo na Idrijskem in Cerkljanskem, pač pa v širšem slovenskem prostoru, izobraževanjem zaposlenih, sistemom kakovosti in številnimi drugimi projekti. Vse to, da bi izboljšali javno zdravstvo in bi

občani v zdravstvenem domu lahko dobili vse tiste zdravstvene storitve, ki jih potrebujejo. Eni se boste s tem strinjali, drugi verjetno ne. Vsake oči imajo pač svojega malarja. Dejstvo pa je, da so odnosi v kolektivu zdravstvenega doma slabi, in to priznavajo vsi. Kdor koli že bo novi direktor ustanove, bo moral na tem pošteno delati.

Sicer pa je tudi pri vodenju javnih zavodov podobno kot pri podjetjih: predsednika ali direktorja potrebujejo za vsaj dva mandata, saj se lahko samo v okviru dveh mandatov pokažejo pravi rezultati dobrega vodje. Menjavanje direktorjev na štiri leta je podobno kot z našo vlado. Začnejo se prepiri, iščejo se napake, družba pa tone v vedno slabše rezultate. Vsi tisti, ki razmišljajo in delajo drugače, morajo ob tem prevzeti tudi ustrezno odgovornost. Zavedati se je treba, da spremembe, ki se sprejemajo in uvajajo pri vodenju, niso nujno vedno prijazne do vseh zaposlenih, so pa dobre za okolje, v katerem družba oziroma ustanova deluje. Eden takih primerov je tudi Kolektor, ki je dokazal, da tak model deluje. Da je mogoče marsikaj spremeniti, je dokazal tako domačemu kot tujemu poslovnemu okolju.

Vloga mladih pri napredku in inovacijah

Žan Menart

Marca se je na regijskem obisku na severnem Primorskem mudila Vlada Republike Slovenije, na čelu s predsednikom vlade, dr. Mirom Cerarjem. Namen obiska je bil spoznati ljudi in težave, s katerimi se srečujejo posamezniki in podjetja v tej zaradi geografskih lastnosti precej odmaknjeni regiji, ki pa po številnih parametrih presega državno povprečje in izkazuje nadpovprečno stopnjo razvitosti. Poleg obiskov javnih ustanov in nekaterih podjetij predvsem na Tolminskem pa je bil del obiska namenjen tudi kosilu predsednika vlade z mladimi. V zadnjih letih (pre)pogosto slišimo izjave, da so mladi ključ do boljše prihodnosti in da na njih »svet stoji«, le redko pa se te besede nato izrazijo v dejanjih in sprejetih politikah.

Iz Idrijsko-Cerkljanske sta bila med povabljeni Borut Piriš, direktor podjetja Certa Holding d.d., in Žan Menart, direktor podjetja Smart Optometry d.o.o., idrijskega start-upa, v katerega je z investicijo konec leta 2016 vstopil tudi Kolektor s svojim korporativnim skladom Kolektor Ventures. Glavni namen kosila je bil po besedah dr. Cerarja iz prve roke slišati še drugo plat zgodbe in zaznati problematike, ki so morda ostalim

skrite, mladim pa preperečujejo, da bi ostali v lokalnem okolju in tu razvijali nove zgodbe. Tako se celotna regija srečuje z drastičnim zmanjševanjem števila mladih, vedno manj pa je tudi takih, ki bi se po koncu izobraževanja želeli vrniti v to okolje. V sproščeni razpravi, pri kateri je kot častna gostja sodelovala tudi Ana Roš, pred kratkim razglašena za najboljšo chefinjo na svetu, so udeleženci ugotavljali, da navkljub splošni negativni

nastrojenosti v družbi vse le ni tako slabo in da je pogosto dovolj že to, da pogledamo v tujino in se zavemo, da se imamo v Sloveniji še kako lepo. Prav ta negativizem so sogovorniki izpostavili kot eno glavnih preprek pri usmerjenosti v prihodnost. Cinizem, s katerim so v družbi sprejete pozitivne zgodbe oziroma pozitivni pogledi naprej, je zaskrbljujoč, saj ustvarja občutek ujetosti, za posledico pa ima lahko tudi vse večjo pasivnost. Predsednik vlade je ob zaključku kosila izrazil željo, da bi se tovrstni dialog nadaljeval tudi v prihodnje.

Celoten obisk vlade se je zaključil z večernim zaključnim posvetom v SNG Nova Gorica, kjer so se na enem mestu zbrali vsi ministri, na odru pa so se razpravi pridružili še trije sogovorniki iz vrst gospodarstva: Ivo Boscarol, Pipistrel; Silvan Peršolja, Goriška Brda, in Žan Menart, Smart Optometry. Slednji je v razpravi odgovarjal predvsem na vprašanje, kakšno vlogo imajo lahko mladi pri inovacijah in razvoju ter posledičnem gospodarskem napredku. V uvodu je poudaril, da lahko pri vključevanju mladih veliko naredimo že s tem, da jih ne obravnavamo kot neko ločeno skupino ter pričnemo sodelovati na medgeneracijski ravni, saj le pravilna kombinacija izkušenj, svežih idej in energije vodi do pravih in dolgoročnih rezultatov. Med razpravo je izpostavil tudi lastnost, ki jo po njegovem mnenju mladi imajo: naivnost. »Pogosto mladi ne vemo, kako težko je nekaj narediti in zato ne obupamo že pred samim začetkom. Prav ta naivnost in prepričanje v končni uspeh je tisto, kar lahko pomaga »pomladiti« tudi obstoječa, tradicionalna podjetja, ki so zapadla v neke vzorce rutine,« je še povedal, preden so z vsemi navzočimi počasi zaključili okroglo mizo. Zaključna želja vseh prisotnih je bila hitrejšo sprejemanje in odpravljanje raznoraznih ovir ter nadaljevanje razprave v izjemno konstruktivnem ozračju, ki so ga prikazali panelisti in gospodarstveniki ter ostali prisotni v občinstvu.

Idrija, med občinami, kjer se najboljše živi

Anja Erjavec

Revija Moje finance je tudi letos predstavila lestvico 211 slovenskih občin, ki kaže, da najboljše živijo občani Železnikov, na Primorskem pa občani Idrije. Glede na povprečno uvrstitev vseh občin v posamezni regiji, je kakovost življenja najboljša prav na Goriškem, skoraj vse primorske občine pa so se uvrstile v zgornjo polovico lestvice. Goriški tesno sledita osrednjeslovenska regija in Gorenjska.

Avtorji lestvice so obdelali več kot deset tisoč podatkov, analizirali pa so kazalnike petih glavnih skupin. Največjo, kar 50-odstotno utež pri ugotavljanju kakovosti življenja v posamezni občini je predstavljala gospodarska moč občine in občanov, torej višina plač, stopnja brezposelnosti in produktivnost podjetij. Drugo polovico skupnega rezultata pa zajemajo še drugi kazalniki, kot so stopnja kriminalitete,

infrastruktura in cene stanovanj, število obolelih, starost prebivalcev, gostota naseljenosti, starost voznega parka ipd.

Idrija najboljša na Primorskem

Gospodarska moč občine je najpomembnejši dejavnik pri ocenjevanju kakovosti življenja, saj je od ekonomske moči prebivalcev

v največji meri odvisna kakovost njihovega življenja in socialna varnost. Glede na ekonomsko moč Slovencev, v to kategorijo je bilo zajetih devet faktorjev, je na prvem mestu občina Idrija, sledita pa ji Cerklje na Gorenjskem in Komenda. V teh treh občinah je stopnja brezposelnosti najnižja, povprečna mesečna neto plača pa presega tisoč evrov. Po splošni oceni kakovosti življenja med vsemi slovenskimi občinami se je Idrija uvrstila na 7. mesto, prvo mesto pripada Železnikom, zadnja mesta pa so zasedle manjše pomurske občine.

Tako pravi lestvica, kaj pa pravijo občani?

Bojan Sever,
župan občine
Idrija

»Uvrstitev je visoka predvsem zaradi uspešnega gospodarstva. Je pa tudi res, da je občina v zadnjih letih precej izboljšala stanje infrastrukture. Dosegljivost vrtcev, šol, doma upokojencev in pestro dogajanje na športnem in kulturnem področju so vsekakor velika prednost. Mi se bomo tudi v prihodnje trudili, da še izboljšamo stanje na vseh področjih, ki pomenijo dvig kakovosti življenja.«

Nadja Brencelj,
ravnateljica
Vrtca Idrija

»Mislim, da je visoka uvrstitev idrijske občine odraz življenja krajanov, pravega in dobrega načina dela tako gospodarstva kot družbenih dejavnosti, visoke razvitosti industrije, ki omogoča zaposlovanje visoko izobraženim in vsem drugim. Naravnost občine, vključenost v različne mreže in projekte povezuje lokalne skupnosti, posameznike in javne zavode, med drugimi tudi Vrtca Idrija. V vrtec vključujemo vse več otrok priseljencev, ki jim na različne načine omogočamo lažje vključevanje v naše okolje in prostor. Pohvalimo se lahko z izgradnjo novega vrtca enote v Črnem Vrhu in z navdušenjem pričakujemo novo zgradbo enote v Spodnji Idriji. Poudarila bi, da so sodelovanje, izmenjava izkušenj, mnenj in primerov dobre prakse, odprtost in sprejemanje drugačnosti izrednega pomena. Če bomo vlagali v znanje in še naprej zavzeto ter dobro delali prave stvari, nam v prihodnje prvo mesto ne uide.«

Žan Menart,
direktor Smart
Optometry d.o.o.

»Visoka uvrstitev je odraz močnega lokalnega gospodarstva, ki je usmerjeno v mednarodni prostor, s čimer prebivalcem zagotavlja stabilnost in finančno varnost. Tudi občina Idrija se ukvarja z vprašanji prihodnosti, tako da prevladuje občutek, da je sposobna najti – v sodelovanju z občani – odgovore na te izzive. Glavna omejitev, ki jo vidim, je pomanjkanje kakovostnih stanovanj in pestre ponudbe storitev, s katerimi bi lahko zadržali mlade in lažje privabili visokokvalificirane kadre.«

**Kristina Rupnik
Markovič,**
Lepotni salon
Mistika s.p.

»Prebivalci Idrije se ne zavedamo, kaj imamo in kakšen potencial je Idrija. Manjka nam domišljije in timskega duha, kako privabiti še več ljudi in jim pokazati, kaj vse Idrija ponuja. Ogromno je neizkoriščenega potenciala. Mislim, da bi bilo treba Idriji vrniti življenje (bari, restavracija samo z idrijsko tradicionalno hrano – dostopno za večino, trgovinice, trgovinica s spominki ...), saj je mestno središče prazno. Kot sama svoja šefica se zavedam, da smo neposredno ali posredno odvisni eden od drugega in bi zato morali bolj držati skupaj.«

Območje topilnice živega srebra odprto za obiskovalce

Polona Rupnik

Konec januarja letos se je zaključil projekt obnove kulturnega spomenika klasirnice in izgradnje centra za obiskovalce. Projekt je pred dvema letoma začel Center za upravljanje z dediščino živega srebra, ki ga vodi Tatjana Dizdarevič. V centru za obiskovalce so na ogled postavili sodobno zasnovano razstavo »Od rude do kapljic živega srebra«, katere avtorica je Martina Peljhan. Obema glavnima akterkama smo zastavili nekaj vprašanj.

Martina Peljhan (levo) in Tatjana Dizdarevič (desno)

Rudnik živega srebra Idrija je bil v času svojega delovanja pomemben generator družbenega, kulturnega, tehničnega, znanstvenega in raziskovalnega razvoja. Kakšna je njegova vloga danes in kako se bo z leti spreminjala?

Tatjana Dizdarevič: Rudnik živega srebra Idrija je danes tik pred zaključkom likvidacije. Za izvajanje vzdrževanja nezalitega dela jame in monitoring vplivnega območja idrijskega rudnika je Vlada RS določila javni zavod Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija, katerega ustanovni namen je sicer zagotavljanje celovitega in trajnostnega upravljanja ter ohranjanja kulturne dediščine in naravnih vrednot, povezanih z idrijskim rudiščem. Vsekakor si želimo, da bi tudi center v bodoče deloval na družbenem, kulturnem, tehničnem, znanstvenem in raziskovalnem področju, kar smo tudi zapisali v strateški načrt, vsekakor pa bi bilo

treba za izvajanje vseh teh aktivnosti okrepiti ekipo javnega zavoda. Na centru sicer nismo prekinili z delom na vseh prej navedenih področjih: januarja smo otvorili Topilnico Hg, marca smo v okviru projekta Sozvočje Primorske izvedli koncert skupine Mi2, na znanstvenoraziskovalnem področju smo eden od 13 projektnih partnerjev in v naslednjem letu pilotno območje v okviru projekta UNEXMIN (Horizon 2020), kjer se razvija avtonomni podvodni robot za raziskovanje območij v potopljenih rudnikih, in še bi lahko naštevali. Idrija si prizadeva bogato dediščino rudnika ohraniti za prihodnje rodove.

V začetku letošnjega leta je tako vrata odprla prenovljena klasirnica na območju idrijske topilnice. Velik zalogaj, bi lahko rekli. Kako je potekala obnova? Uspelo vam je pridobiti tudi nepovratna sredstva.

Tatjana Dizdarevič: Dve leti trajajoči projekt »Idrija – območje topilnice rudnika živega srebra – 1. faza« je bil sofinanciran s strani programa finančnega mehanizma EGP 2009–2014 v višini 2 milijonov evrov, 300.000 evrov pa je kot delež lastnih sredstev centru zagotovilo ministrstvo za kulturo. Nosilec projekta je bila Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Na razpisu, ki je bil zaključen konec leta 2014, je bil naš projekt med 27 izbranimi ocenjen kot najboljši in je pridobil vsa predvidena sredstva. Partnerja v projektu sta bila Mestni muzej Idrija in Magma Geopark iz Norveške. Ker je bil sprva rok za izvedbo projekta izredno kratek, smo takoj januarja 2015 pričeli z razpisom za izbiro izvajalca gradbenih del. Kot najugodnejši ponudnik je bilo izbrano podjetje Kolektor Kolding d. o. o. Sledil je razpis in izbor za oblikovalca (JACOBI s. p., Samo Lapajne s. p.) in postavljalca (RPS d. o. o.) razstave

ter izvajalca obnove strojev in naprav v objektu klasirnice (Marko Korelc s. p.). Med izvajanjem projekta je bilo izvedenih veliko t.i. mehkih vsebin: fotografski natečaj, razstava, okrogla miza, delavnice, izdelan je bil marketinški načrt trženja Topilnice Hg v okviru drugih turističnih produktov v Idriji in okolici in še bi lahko naštevali. Projekt smo zaključili 31. januarja s sicer odmevno otvoritvijo 20. januarja 2017, ki se je je kot slavnostni govornik udeležil predsednik vlade dr. Miro Cerar, prisotni pa so bili tudi drugi visoki gostje: minister za kulturo Anton Peršak, ambasador Kraljevine Španije, idrijski župan Bojan Sever, župan španskega mesta Almadéna z delegacijo in župan italijanske Abbadie San Salvatore z delegacijo ...

Zaključena je prva faza obnove. Kdaj lahko pričakujemo drugo fazo in kaj bo ta zajemala?

Tatjana Dizdarevič: Obseg naslednje faze obnove območja topilnice je odvisen od višine finančnih sredstev, ki jih bomo iskali na razpisih. Primarna nam je rekonstrukcija Čermak-Špirekove peči, ki je postavljena v desnem delu novega centra za obiskovalce, sledi rotacijska peč s sistemom kondenzatorjev, dimne komore in polnilnica živega srebra.

Ko bo območje Topilnice Hg v celoti urejeno in obnovljeno, torej urejeno za javnost, vam je ostalo še kaj, kar bi bilo treba v okviru seznama svetovne dediščine UNESCO še ustrezno predstaviti?

Tatjana Dizdarevič: Od večjih projektov nam ostaja ureditev objekta kompresorske postaje v Prešernovi ulici nad avtobusno postajo, za katerega že imamo projektno dokumentacijo in gradbeno dovoljenje, obnova pa bi se izvedla iz sredstev popotresne obnove. Težava s pričetkom izvajanja obnove je, da je objekt trenutno še v lasti Rudnika živega srebra Idrija, ki pa v postopku likvidacije ne more izvesti investicije. Upamo, da bo postopek prenosa nepremičnine v upravljanje centru izveden čim prej, tako da bi lahko z obnovo pričeli še letos. Poleg obnove kompresorske postaje se že nekaj let s pomočjo Mestnega muzeja Idrija in sredstvi ministrstva za kulturo postopno ureja stara strojnica izvoznega jaška Franciške, ki bo po ureditvi tudi na ogled obiskovalcem.

V Topilnici ste uredili razstavo »Od rude do kapljice«, ki prikazuje pot od Antonijevega rova, kjer se je ruda izkopavala, do topilnice, kjer se je ruda sortirala in žgala. Kaj je bilo vaše

vodilo pri postavitvi razstave? Kaj ste želeli z njo obiskovalcu sporočiti?

Martina Peljhan: Topilnica Hg pomeni nadaljevanje zgodbe v Antonijevelem rovu. S prikazom razvoja žgalništva skozi stoletja smo želeli ohraniti in oživiti spomin na številne generacije žgalničarjev, ki so iz rude pridobivali živo srebro. V drugem delu razstave predstavljamo lastnosti in uporabnost živega srebra – edinstvene kovine, ki je več stoletij vznemirjala popotnike, alkimiste, raziskovalce in pomembno prispevala k spoznavanju narave in razvoju človeškega uma ter sooblikovala razvoj svetovne znanosti, industrije in medicine.

Kako je zasnovana in kaj vse obiskovalec izve o živem srebru, česar do zdaj ni vedel oziroma še ne ve?

Martina Peljhan: Prvi del razstave je namenjen prav edinstveni

alkimiste in izumitelje svetovnega pomena, ki so za svoje delo prejeli Nobelovo nagrado. Na osnovi poskusov z živim srebrrom so postavili temelje moderne kemije. Še eno pomembno lastnost ima živo srebro, in sicer z večino kovin tvori amalgame. Vsi poznamo amalgamske zobne zalivke. Malo manj poznan je kositrov amalgam, ki je omogočil razvoj velikih zrcal. Največ živega srebra pa se je od 16. stoletja naprej porabilo za amalgamacijo – to je za pridobivanje zlata in srebra. V Južno Ameriko so potovale ladje, napolnjene z živim srebrrom, na evropski trg pa so vračale velike količine srebra in zlata, kar je spodbudilo razcvet gospodarstva, kulture in znanosti. K temu je prispevalo tudi idrijsko živo srebro. Med spojinami z živim srebrrom je še posebno pomembna obstojna rdeča barva – cinober, ki so ga več kot tristo

tekoči kovini, njenimi fizikalnimi in kemijskimi lastnostmi s primeri uporabe nekdanj in danes. Obiskovalce ob ogledu razstave vedno znova presenetijo izjemne lastnosti živega srebra, ki so bile uporabljene v najrazličnejše namene. Živo srebro se namreč ponaša z izjemno gostoto, z visoko površinsko napetostjo, se enakomerno razteza in prevaja električni tok. Zaradi teh lastnosti je bilo živo srebro kljub strupenosti uporabljeno marsikje. In prav to smo želeli prikazati, njegovo vsestransko uporabnost v znanosti, tehniki, industriji, medicini, kulturi in vsakdanjem življenju. Z živim srebrrom so merili temperaturo, napovedovali vreme ter izdelovali prve fotografije na steklu. Z njim so zdravili nekatere bolezni več kot 2000 let. Bilo je uporabljeno za pogon vesoljskih plovil. Je nepogrešljivo v skoraj vseh sodobnejših virih svetlobe. Zaradi sijaja in velike odsevne sposobnosti ga še danes uporabljajo v posebnih teleskopih za odkrivanje vesolja. Živo srebro je navdihovalo številne

let izdelovali tudi v Idriji in njegova proizvodnja pomeni začetek kemične industrije na Slovenskem.

V drugem delu razstave podoživimo zgodovino in pomen idrijskega žgalništva. Živo srebro je pred petsto leti v to kotlino privabilo prve rudarje, ki so kopali in žgali rudo iz dneva v dan, iz roda v rod. Prizadevali so si izboljšati postopke žganja ter preprečiti uhajanje strupenih živosrebrnih hlapov, zaradi katerih so mladi zbolevali in umirali. V Idrijo so prihajali strokovnjaki iz vse Evrope in tu snovali številne inovacije. V petstoletnem obdobju so zgradili in izpopolnili več kot enajst vrst različnih peči, od preprostih kop do najbolj izpopolnjene Čermak-Špirekove peči. Po ogledu razstave se obiskovalci z dvigalom povzpnejo 31 metrov visoko, na končno postajo tovarne žičnice in podoživijo pot rude v času delovanja žičnice in rotacijskih peči. Ogled Topilnice je doživetje, ki ga ne smete izpustiti.

V svetu kamere in filma

B

Robert Šabec

Matjaž Mrak je eden izmed tistih Idriččanov, ki se v Idrijo vračajo s svežimi idejami in jasno izdelanimi projekti. Pri njem so ti povezani s področjem sedme umetnosti. Že kot mladenič se je Matjaž zapisal kameri ter filmu in temu svojemu zanimanju ostaja zvest še danes. Njegov najnovejši kratek eksperimentalni plesno-gibalni film z naslovom *Circulat*, ki je bil premierno predvajan prav v začetku letošnjega leta in si ga bo prav kmalu mogoče ogledati tudi v Idriji, je zagotovo eden izmed tovrstnih domiselnih in ustvarjalnih projektnih vrnitev. *Circulat* je na svojem področju izjemen film, ki je bil sneman v Idriji, čeprav zgodba ni pogojena z našim mestom, saj se lahko dogaja kjerkoli na svetu, pri njem pa so sodelovali številni domači ustvarjalci, od Marije Rijavec pa do Anice Uršič, v kolikor naštejemo le dve izmed njih.

Prvi koraki v svet kamere in filma

»Imel sem to srečo, da je oče znan lokalni kronist in sem lahko skozi kamero gledal že kot otrok. Pot k filmu in televiziji mi je pokazal prav on s svojo »superosmičko«,« o prvih soočanjih s svetom filmske umetnosti pove Matjaž. Naslednji pomemben korak je storil le nekaj let kasneje. Z zvrhano mero navdušenja še vedno rad izpostavi, da so v času sistema, ki ga danes večina preklinja, po celotni takratni in sedanji državi delovali številni dobro opremljeni kino klubi, ki so zainteresirani mladini nudili prvi stik s svetom kamere in filma. Matjaž je bil tega deležen znotraj Kino kluba Merkur, v produkciji katerega je posnel tudi svoja prva dva filma. Leta 1985 je nastal film z naslovom *Njegove sanje* in leto dni kasneje še *Nepredvidljivo*.

Matjaž se dokončno zapiše kameri in filmu

V devetdesetih letih je bil že trdno odločen, da se s tovrstno dejavnostjo

želi profesionalno ukvarjati tudi v prihodnje. Potrebno je bilo stopiti še korak naprej. V Sloveniji takrat potrebnih izobraževalnih inštitucij za snemalce ni bilo, potekali pa so posamezni tečajji, ki jih je organiziral Javni sklad za kulturne dejavnosti. »Ti so bili precej dobri. Lansirali so na primer Vojka Anzeljca, Miho Čelarja, Miho Tozona itd. To je bil poleg mentorstva edini način izobraževanja pri nas,« pove Matjaž in ob tem še doda, da je sam imel izjemno srečo, da se je učil najprej pri Ivu Belcu in kasneje še pri Jocu Žnidaršiču. Leta 1992 se je udeležil tudi enega izmed tečajev, ki jih je organizirala RTV Slovenija in bil med 200 udeleženci prepoznan kot nadvse perspektiven kader, čeprav zaposlitve tam ni dobil. Tri leta kasneje pa je ta javni zavod dobil konkurenco, saj so z oddajanjem pričele prve komercialne televizije.

»Nisem imel dovolj poguma, da bi šel kar direktno na Pop TV, čeprav sem že imel kar nekaj znanja in izkušenj. Izbral sem raje eno od preostalih televizij in tam prosperiral zelo hitro. Po letu dni sem že prešel na Kanal A in zatem na VPK, ki pa mi je bil takrat cilj. Znan je bil namreč kot nekaj najboljšega pri nas. Bili so tako dobri, da v kolikor si rekel, da delaš za VPK, potem je bila to zadostna potrditev, da se spoznaš na svoj posel in kakšnih nadaljnjih referenc sploh ni bilo več potrebno navajati, kar pa žal danes zanje ne velja več,« o vstopu v profesionalno domačo filmsko in televizijsko sceno pove Matjaž.

Izobraževanja in tujina

Matjaž ostaja prepričan, da je za kakovostno delo potrebno vseživljenjsko izpopolnjevanje, kot tudi izobraževanje doma in izven meja domovine. Konec leta 2004 je zato vpisal scenaristiko znotraj dvoletnega evropskega pilotskega programa Professionalisation of young authors for television, film and stage. Izobraževanje je potekalo pod mentorstvom Martina Thaua (Munich Film Academy) in Richarda Pinnerja (Derby Academy UK). Po uspešnem zaključku je prejel certifikat Coach for the authors. Matjaž praktično vsako leto obišče tudi največji sejem videotehnologije v Amsterdamu, ki ga spremlja pester izobraževalni program. Ob tem pa še doda, da zadnja leta tovrstni dogodki potekajo tudi v Sloveniji. Viba studio namreč organizira t. i. masterclase, ki po njegovem mnenju potekajo na povsem primerljivi svetovni ravni. Za svoje delo

je prejel številna priznanja in pohvale. Lansko leto mu je slovenska filmska srenja na podlagi strokovnih dosežkov na področju snemanja podelila uradni naziv direktorja fotografije, s katerim naj bi se ponašalo le nekaj več kot dvajset snemalcev pri nas.

Dosežki na področju kamere in filma

Danes je Matjaž Mrak samostojni snemalec in direktor fotografije, ki deluje kot avtor, režiser in scenarist v okviru svoje lastne produkcijske hiše. Kot snemalec sodeluje s številnimi največjimi televizijskimi postajami širom Evrope, kot so Discovery Channel, Deutsche Welle, Euronews, BBC, Arte ... Do zdaj je deloval pri več kot 200 živih prenosih, posnel več kot 300 različnih oddaj in preko 400 delov igranega programa, kot so Naša mala klinika, Mi se imamo radi, Sex life, Pod eno streho ali pa TV Dober dan. Še vedno pa pride vsako nedeljo v naš dom s serijo Več po oglasih. V vseh dosedanjih letih je sodeloval z več kot 20 televizijskimi postajami, ustvaril več kot 30 avtorskih projektov, bil aktiven pri dobrih 20 dokumentarnih in 5 plesnih filmih. Snemal je tako rekoč na vseh celinah tega sveta, pa tudi na težavnih območjih, kot so Gorski Karabah, Belorusija, Armenija ...

Zaradi obsežnega filmskega opusa je zagotovo ena izmed največjih težav, katerega izmed filmov, pri katerem je sodeloval, posebej izpostaviti. Ne bomo zgrešili prav dosti, če kot prvega izmed njih omenimo

dokumentarec režiserke Zemire A. Pečovnik z naslovom Med štirimi stenami, ki govori o nasilju nad ženskami v Sloveniji. Ta se je Matjaža tudi zaradi še vedno pereče tematike posebej močno dotaknil. Potem je tu kontroverzni Vinci Vogue Anžlovar in njegov Selfie brez retuše, pa film Projekt: Rak, Ulayev dnevnik od novembra do novembra, ki je nastal v režiji Damjana Kozoleta. Posebej velja omeniti še Kozoletov kratki film Meje, katerega tema so migracije in je bil lani v Sarajevu nagrajen s posebno nagrado. Prezreti pa ne gre niti Matjaževega plodnega in dolgoletnega sodelovanja z režiserjem Dušanom Moravcem. »Tu je recimo dokumentarec Na prvi pogled, ki govori o slovenskih fotoreporterjih, pa izjemen Klanec do doma, ki je v celoti posvečen Idriji. Tudi celotna ekipa, Dušan Moravec, Rafko Terpin, Aldo Kumer ..., je iz Idrije. Čudovit film je to,« o medsebojnem sodelovanju pove Matjaž in za konec še doda, da z Moravcem prav v bližnji prihodnosti pripravljata poseben projekt z mestom Idrija v osrednji vlogi.

»Realizirati nameravava neke vrste hommage Idriji. Odličnost tega projekta se kaže v tem, da ga bodo lahko delale generacije še naslednja leta. Zasnovan je na način, da se bo vseskozi dopolnjeval. Mislim, da bo to za mesto in za mlade nadvse zanimivo. Ne bi pa povedal kaj več, naj zaenkrat ostane še skrivnost, ki jo prav kmalu razkrijeva,« svojo pripoved s predstavitev svojih kratkoročnih načrtov, povezanih z Idrijo, sklene Matjaž Mrak.

Energetika.NET in Tehnološka platforma za pametna omrežja sta že osmo leto zapored v ljubljanskem hotelu Lev pripravila konferenco En.grids 2017, katere sponzorji so tudi Kolektor Group ter podjetji Kolektor Sisteh in Kolektor Igin. Predstavili so najbolj aktualne projekte s področja pametnih omrežij in prvič podrobneje spregovorili o elektromobilnosti in kibernetiki varnosti. Kolektor je kot primeren in kompetenten partner pri izvedbi projekta lansko leto s podjetji Hitachi, Nedo in ELES podpisal sporazum o razvojnem projektu napredne infrastrukture pametnih omrežij in pametnih skupnosti v Sloveniji. S strani Kolektorja je vodilno vlogo prevzel Kolektor Sisteh, ki ima skupaj s podružnico Kolektor Igin veliko sistemskega znanja, da so lahko ponudili opremo, rešitve in storitve.

Kolektor ima kar nekaj internih projektov s področja industrijskega interneta stvari (IIoT), na katerih bi koncern in ljubljanska Fakulteta za računalništvo in informatiko lahko nadgradila in okrepila dosedanje sodelovanje. Izzive, s katerimi se sooča koncern, in vizijo na področju digitalizacije sta vodstvu fakultete predstavila Valter Leban, član uprave koncerna, in Maja Leban, izvršna direktorica za informatiko. Tako Kolektor kot fakulteta si prizadevata za tesnejše sodelovanje industrije z akademsko sfero. Prvi korak v tej smeri je bilo srečanje predstavnikov koncerna z ekipo Fakultete za računalništvo in informatiko. Kolektor so zastopali strokovnjaki iz Kolektor Orodjarne, vključno z oddelkom Vision, Kolektor Sisteha, Kolektor Ventures, skupine Idrium in člani

ekipe za digitalizacijo. Vodstvo FRI-ja je predstavilo šest laboratorijev in študentski pospeševalnik. Udeleženci so izmenjevali mnenja o podatkovnih analizah, simulaciji in optimizaciji procesov, varnosti naprav v IoT, nevronske mrežah, kognitivnem modeliranju, računalniškem vidu in ostalih tehnologijah, s katerimi se bodo srečevale tovarne prihodnosti. Naslednji korak h krepitvi sodelovanja bodo poglobljene delavnice s posameznimi laboratoriji.

Ekipo Kolektor Orodjarne, PC Vision, je tudi letos aktivno sodelovala na že 12. strokovni konferenci Računalniške obdelave slik in njena uporaba v Sloveniji 2017 (ROSUS 2017), ki so jo pripravili na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko v Mariboru. Namen konference je promocija pomembnosti in ekonomske koristnosti računalniške obdelave slik na področjih industrije, biomedicine in drugih poslovnih procesov. Konferenca ROSUS je tudi forum, ki ponuja možnost sklepanja novih sodelovanj, prav za reševanje poslovnih in raziskovalnih problemov. Industrijsko sekcijo na konferenci je vodil dr. Jure Skvarč, vodja PC Vision. Razpravljali so o razlogih za vgradnjo strojnega vida v poslovno okolje, o zgradbi sistemov, da bodo zanesljivo delovali, in o vplivu tehnoloških sprememb na sisteme strojnega vida v prihodnosti. Glavni poudarek konference pa je bil na aplikacijah s področja računalniške obdelave slik, ki so že integrirane oziroma pripravljene na integracijo v poslovne procese. Naprave, ki vključujejo elemente strojnega vida, zaradi svojih lastnosti industriji prinašajo velike ekonomske koristi, podpirajo razvoj novih tehnologij in razvoj novih poslovnih modelov. Dogodek, ki je stičišče ponudnikov in uporabnikov tehnologij računalniškega in strojnega vida, je letos privabil dvakrat več udeležencev kot lansko leto. Ekipo PC Vision je poskrbela za odlično promocijo Kolektorja. Na konferenco so povabili svoje obstoječe in potencialne nove partnerje, ki so se lahko prepričali, da so na področju strojnega vida vodilno podjetje v regiji z jasno vizijo in močnimi povezavami z raziskovalnimi institucijami. Odzivi so bili zelo pozitivni in nove ideje za prihodnje leto se že snujejo.

Kolektor Ventures je sodeloval na dogodku Startup New Year 2017, ki ga je organiziralo podjetje 30Lean in je zamišljen kot ThinkTank srečanje praktikov korporativnega startup inoviranja. Velika slovenska podjetja so osvetlila predvsem človeške vidike inoviranja: kdo, kako in zakaj inovira, kdo podpira ali ovira. Svoje aktivnosti na področju inoviranja in start-up principov delovanja so predstavili Kolektor, Petrol, Triglav, Comtrade, Adriaticgrupa, Iskratel, Danfoss, SRC, Halcom in Ministrstvo za javno upravo. Mateja Lavrič, direktorica Kolektor Ventures, korporativnega sklada tveganega kapitala, pravi, da sklad išče prebojne inovacije na področju industrijskega interneta stvari, predvsem s področja senzorike, robotike, 3R (VR/AR/MR), AI, strojnega vida, napovedne analitike, big data (veliki podatki), prepoznave konteksta in vzorcev ter varnosti naprav, povezanih v IoT. Obenem poteka interni razvoj pametne tovarne, ki povezuje strokovnjake znotraj Kolektorja in zunanje partnerje. Za leto 2017 si je Kolektor zastavil ambiciozne cilje, ki zajemajo geografsko širitev sklada, interni razvoj pametne tovarne, digitalno transformacijo koncerna in razvoj intelektualnega kapitala v smislu zaposlovanja izjemnih ljudi.

Predsednik vlade dr. Miro Cerar se je na delovnem obisku na Idrijskem med drugim srečal tudi z vodstvom koncerna Kolektor. Pogovarjali so se o najpomembnejših aktualnih projektih, ki niso pomembni samo za rast koncerna, ampak tudi za Slovenijo samo. Kot je povedal predsednik vlade, idrijsko gospodarstvo s svojimi inovativnimi dosežki postavlja Slovenijo na svetovni zemljevid. Predsednik sosveta koncerna Kolektor Stojan Petrič je dodal: »Obisk Idrije in njenega gospodarstva je priznanje, ki ga slovenska vlada daje temu okolju, saj dosegamo za Slovenijo nadpovprečne rezultate, imamo nizko stopnjo brezposelnosti in smo postali v svojih tržnih nišah globalni igralci ne samo v Sloveniji, ampak tudi v Evropi in svetu. To pa je tisto, kar danes lahko dolgoročno rešuje Slovenijo oziroma njeno industrijo.«

Na nacionalnem posvetu Partnerstva za zeleno gospodarstvo Slovenije z naslovom Slovenija v četrta industrijski revoluciji, ki ga je organiziral kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije v sodelovanju z Mednarodno podiplomsko šolo Jožefa Stefana in partnerskimi organizacijami, so predstavniki gospodarstva, ministrstev, institucij znanja ter strokovne in civilne družbe spregovorili o izzivih, ki jih predstavlja četrta industrijska revolucija. Koncern Kolektor je zastopal Valter Leban, član uprave koncerna, ki je predstavil strategijo Kolektorja na področju digitalizacije in vstopa v digitalno evolucijo: »Danes se digitalizacije še ne da kupiti, graditi jo moraš začeti sam. Poudarek je na ponudbi, čeprav gre digitalna transformacija v smeri operativne odličnosti, ki je nadgradnja vitkih pristopov. Drugi del pa gre v smeri novih poslovnih modelov, ki jih omogočajo združene tehnologije. Koncern Kolektor ima stalno in konstantno rast. Rast je naš izziv, cilj pa so delovna mesta za mlade. Ker želimo biti prvi na vseh področjih, smo ugotovili, da je digitalizacija povezana z vsemi megatrendi in usmerili smo se v to področje. Z digitalizacijo se izboljšuje človeška učinkovitost, pritisk prebojnih tehnologij in glavna kompetenca – motivacija. Kolektorjeva domena je industrija, digitalizacija za nas predstavlja prehod v modri ocean in ta prehod moramo izkoristiti sedaj. Zato smo začeli z zgodbo, ki temelji na konceptu odprtih inovacij, z ustanovitvijo Kolektorjeve start-up platforme, prek katere zbiramo inovacije iz naše domene – industrijskega interneta stvari (IIoT). Pri tem so za nas najpomembnejši novi produkti, potencial trga in ekipa. Platforma potencialnim podjetjem ne ponuja le financiranja, ampak tudi vodenje in coaching. Kolektorjeva ponudba cilja na pametne tovarne, kjer imamo ambicijo ustvariti platformo za tranzicijo v digitalnega dvojčka.«

Kolektor podpisal pogodbo o nakupu družbe Conttek Group

Polona Rupnik

Kolektor je s podpisom pogodbe postal lastnik nemške družbe Conttek Holding GmbH (Conttek Group), ki ima v 100-odstotni lasti dve podjetji: Conttek GmbH v Nemčiji in Tesla Jihlava s.r.o. na Češkem. Conttek Group na leto ustvari dobrih 50 milijonov evrov prometa in zaposluje več kot 500 ljudi. Je svetovni proizvajalec na področju preciznega štancanja, brizganja, obrizgavanja in montaže zahtevnih hibridnih izdelkov za avtomobilsko industrijo. Njegovi kupci so najpomembnejši dobavitelji svetovni avtomobilski industriji.

Kolektorjev glavni motiv je rast, in sicer tako organska, kot tudi z akvizicijami. Naš cilj je do leta 2022 doseči milijardo evrov prometa.

Da bi okrepili program hibridnih komponent, ki deluje znotraj poslovne divizije Komponente in sistemi v mobilnosti, in s tem postali eden od najboljših ponudnikov hibridnih delov v Evropi in svetu, smo se odločili obstoječe tehnologije nadgraditi in dopolniti.

S to akvizicijo koncern Kolektor postaja pomemben igralec na področju hibridnih komponent na evropskem in svetovnem tržišču, saj bomo združili izredno dobre kompetence in že dodobra uveljavljeno ime Contteka in Tesle na tem trgu s Kolektorjevo globalno prisotnostjo.

»Conttek Group smo kupili, ker želimo postati eden izmed treh največjih ponudnikov hibridnih izdelkov v Evropi. Z nakupom obstoječemu naboru najzahtevnejših tehnologij, povezanih z obrizgavanjem kovinskih vložkov, dodajamo znanje s področja preciznega štancanja, površinske obdelave in spajanja kovin. S temi izdelki naj bi letos ustvarili 95 milijonov evrov prihodkov, čez pet let pa že 130 milijonov,« je povedal Radovan Bolko, predsednik koncerna Kolektor, in dodal, da z družbo že sodelujejo pri skupnem projektu. »Ta nam bo v prihodnjih sedmih letih prinesel 40 milijonov evrov letnih prihodkov.«

Kolektor ATP, Kolektor ATS, Kolektor Kautt & Bux ter zdaj še Conttek Group

bodo nosilci Kolektorjeve družine podjetij na področju hibridnih komponent. »Hibridni izdelki, ki jih bodo ta podjetja delala, so sestavljeni iz kovinskih vložkov, zabrizganih v polimere z dodanimi senzorji in elementi elektronike. So sestavni deli elektrifikacije pogonskih motorjev ne glede na to, ali avtomobil poganja klasičen bencinski ali dizelski motor ali gre za hibridni pogon ali samo električni motor. Ti izdelki so del mehatronskih sklopov in prenašajo signale in električni tok. Z njimi ostajamo v trendu avtomobilске industrije. Ne glede na to, v katero smer se bodo razvijali avtomobilski motorji, imamo izdelek, ki bo del teh motorjev,« je še povedal Bolko.

Pogodba o prodaji je sklenjena, na nemško Agencijo za varstvo konkurence pa je bila oddana vloga za soglasje, ki je pogoj za dokončen prenos lastništva. Kolektor in Conttek Group sta se obvezala, da o pogojih prenosa lastništva ne bosta govorila in da pogodba ostane poslovna skrivnost.

V prihodnje bo inovativnost še bolj v ospredju

Polona Rupnik

Pred dobrim letom dni je poslovodstvo koncern Kolektor dobilo novega člana. Žiga Kogej je postal izvršni direktor za produkcijo. Po različnih funkcijah v različnih podjetjih znotraj koncerna se je vrnil, kot pravi sam, v »centralo«. V tem času je dodobra spoznal koncern. Naj še mi spoznamo njega.

Kdo je Žiga Kogej?

No, saj me veliko Kolektorjevcev pozna. Vsaj mislim tako. Sodeloval sem res že z mnogimi iz različnih podjetij znotraj koncerna. Večina me pozna kot tehnika. Po duši sem strojnik. Tako je naneslo, da se že leta večinoma ukvarjam z organiziranjem, reorganiziranjem in urejanjem poslovanja različnih oddelkov in podjetij. Zato je bilo kar prav, da sem svojo osnovno izobrazbo strojnega inženirja nadgradil z magisterijem iz poslovedenja in organizacije. Tako lahko ustvarjalno sodelujem tudi z računovodji, ekonomisti, sociologi, pravniki in drugimi.

V Kolektorju sem se zaposlil 1. aprila 2001 po končanem študiju in vojaški obveznosti. Eno leto pripravništva oziroma kroženja po malodane vseh takratnih oddelkih je bilo zlata vredno. Spoznal sem mnoge sodelavce, njihova znanja in sposobnosti ter interes za napredek na zelo različnih področjih. To mi je kasneje prišlo zelo prav. Sam lahko namreč narediš zelo malo.

Nadaljeval sem delno na mestu procesnega inženirja in delno na mestu tehnologa. Delo je bilo dinamično, povsem tehnično in izredno zanimivo. Še danes me kar potegne zraven, kadar vidim kakšno našo ekipo, da se ukvarja s čim podobnim. Naslednji izziv je bil združitev dveh tehničnih oddelkov v takratnem Kolektor PRO. Prvič smo uporabili oceanski princip pisarne, ki je danes pri nas splošna praksa. Ekipo je sestavljalo kar nekaj »starih mačkov«, ki so danes že upokojeni. Sledila je orodjarina, ki smo jo popolnoma prenovili in v veliki meri

reorganizirali. Pričeli smo sodelovati s kolegi iz postojnske orodjarne in skupaj smo postali največja orodjarina v Sloveniji z moderno opremo in prostori. Orodjarji so v Idriji zadnji prišli na vrsto, kar se tiče ureditve delovnih razmer. Kljub temu ali morda prav zato so bili orodjarji res odlična ekipa za projekt obnove orodjarne. Vsi so sodelovali. V orodjarino smo vgradili veliko znanja in izkušenj naših orodjarjev in dobrih praks iz drugih orodjarn doma in v tujini.

Dva tedna po končani obnovi orodjarne, še preden smo dobro začeli z urejanjem strojegradnje, je sledilo nekaj čisto drugega. Leta 2010 smo prevzeli današnjo Kolektor Etro in naši novi kolegi so potrebovali pomoč pri vodenju proizvodnje zaradi hitre rasti in ogromne investicije v novo proizvodno halo. Slabih šest let v Kolektor Etri so zaznamovali hitra rast, podiranje rekordov in mejnikov in izredno požrtvovalna ter sposobna ekipa, s katero je skoraj vse mogoče. Zadnje leto spet delam v »centrali«.

S kolegi skrbimo za to, da podjetja sodelujejo med sabo in se dobre proizvodne prakse širijo po koncernu. Poleg tega skrbimo, da ne zmanjka izzivov. Pomanjkanje izzivov in motivacije je nevarno, prav tako zadovoljstvo s samim seboj zaradi preteklih uspehov. Lahko si še tako dober, ko se ustaviš, te konkurenca prehití. Z izzivi vzpodbujamo zaposlene, še posebej mlade, da naredijo korak naprej, realizirajo svoje ideje in jim dopuščamo, da se tudi zmotijo in na napakah kaj naučijo. Zato si za tiste, ki pokažejo interes za spopadanje z izzivi in neznanim, vedno vzamem čas, pa naj ga ostane še tako malo.

Ste izvršni direktor za produkcijo, zato me zanima, kako daleč je Kolektor, ko govorimo o digitalizaciji v proizvodnji, o postavitvi vitke tovarne?

Z vitko tovarno se ukvarjamo že kar nekaj časa. Po mojem mnenju so bile aktivnosti, ki smo jih v smeri vitkosti

izvajali od leta 2004 naprej, ključne za to, da je Kolektor bolje kot drugi preстал zadnjo gospodarsko krizo. Žal se danes generalno ne moremo pohvaliti s tem, da smo posebno vitki. Koeficient obračanja zalog, ki je na nivoju koncerna nizek, je dober pokazatelj, da bi bilo na področju zmanjšanja zalog oziroma povečanja pretočnosti možno narediti več. Morda je to nekoliko preveč negativna ocena, saj večinski delež pri zalogah odpade na elektroenergetiko, kjer je način poslovanja drugačen kot v avtomobilski industriji, veliko prinesejo tudi polizdelki, ki dolge tedne z ladjami potujejo v naše oddaljene lokacije, vendar menim, da je prav, da se tej temi močno posvečamo in moramo narediti napredek.

Nekateri oddelki na programih komutatorjev, magnetike in hibridike imajo vpeljanih veliko principov vitke proizvodnje. Od tam širimo dobre prakse drugam, in to uspešno. Lep primer je 5S, ki ga je ekipa Kolektor Sikoma zelo uspešno razširila na vsa proizvodna podjetja v koncernu. Vpeljava procesov vitkosti je na začetku pogosto slabo sprejeta, saj se upira enostavni logiki. Najbolj očitno je to pri zmanjševanju delovnih

nalogov na velikost kupčevih odpoklicev. To zahteva veliko menjav in nastavljanj v proizvodnji, veliko na prvi pogled nesmiselnega dela. Zato se ponekod ti principi niso »prijeli« in bo treba malo spodbude.

Trendi kažejo v smer digitalne tovarne, kjer bodo ti vitki procesi vzporedno in povezano z realnimi procesi potekali tudi v virtualnem računalniškem svetu. V virtualnem svetu bomo lahko planirali in iz množice različnih možnosti izbrali najoptimalnejšo ter jo izvedli v realnem svetu. Pogosto bo ta izbor samodejen in posledica strojnega učenja. Verjamem, da je to prihodnost, ki nas čaka. Nekateri gradniki takega okolja imamo že danes. Za polno delujoči sistem bo potrebno vložiti veliko znanja in denarja. Za Kolektor je to odličen izziv za prihodnost.

O čem pravzaprav govorimo, ko govorimo o vitki tovarni?

Vitkost se osredotoča na zmanjševanje »odpada« oziroma neučinkovitosti v procesih. Po teoriji je teh t.i. odpadov osem. Izpostavil bi prekomerno produkcijo. To pomeni proizvajati preveč ali prekmalu oziroma na rezervo. To je tipičen primer, kjer se vitkost in tisto, kar nas učijo od

majhnega, ne razumeta. Vsi poznamo pregovor, da ne prelagaj na jutri, kar lahko storiš danes. V vitki tovarni to ne drži. Narediti je treba točno takrat, ko potrebujemo rezultat, in ne na zalogo. Zaloga veže denar, tveganja, prostor in prikriva dejanske težave.

Principi in orodja vitkosti so znani in dosegljivi v literaturi ter s številnimi izobraževanji. Sodelavec iz Kolektor Sikoma je z ekipo v predpis zapisal korake, po katerih naša podjetja te principe osvajajo. K predpisu sodi tudi sistem ocenjevanja, s katerim enotno in primerljivo spremljamo napredek oziroma doseganje postavljenih ciljev na področju vitkosti.

Proizvodnja se je v zadnjem desetletju močno spremenila. Je avtomatizirana in robotizirana. Študije napovedujejo, da bodo do leta 2025 roboti resno ogrozili od 40 do 75 milijonov delovnih mest po svetu. So te napovedi realne? Smo pripravljeni na to?

Podatkov o tem, koliko delovnih mest bo v prihodnosti robotiziranih, ne poznam. Upam, da čim več fizično napornih, monotono ponavljajočih, manj zdravih in nezanimivih. Pred kratkim sem poslušal predavanje o poklicih, ki bodo izumrli. Med njimi so, zanimivo, tudi natararji, taksisti,

pismonoše, in ne samo delovna mesta v proizvodnji. Mislim, da se bomo kot družba lahko prilagodili. Podobno se je v zgodovini že dogajalo. Včasih je velika večina ljudi cele dneve pridelovala hrano in ob pojavu kmetijske mehanizacije ter modernih principov kmetovanja so se pojavljala vprašanja, kaj bodo ljudje delali, če ne bodo kmetovali. No, pa je človeška družba ugotovila, da razen hrane in oblek potrebuje tudi druge dobrine. Podobno bomo verjetno tudi sedaj ugotovili, da potrebujemo še kaj drugega kot avto, stanovanje in mobilno napravo. Morda nam bo uspelo skrajšati delovni čas in bo izkoriščanje prostega časa nova glavna dobrina. Tu bi bili Slovenci uspešni, mar ne?

Da bi ohranili svoj obstoj, povečali konkurenčnost in sledili trendom, se mi zdi, da moramo biti bolj inovativni, kot smo bili kdaj koli prej. Kako vi gledate na inovativnost?

Na inovativnost gledam iz dveh koncev. Po eni strani sem navdušen, kadar slišim dobro idejo, po drugi strani me pogosto takoj zaskrbi, ali nam bo uspelo to idejo vpeljati tako, da bo splošno razširjena oziroma da bo postala standard. Težava je namreč v tem, da lahko povzročijo res dobre ideje v velikih sistemih tudi veliko škode. Inovativna dodelava na stroju, ki je v Idriji olajšala delo in povečala produktivnost, je ob selitvi stroja na oddaljeno lokacijo povzročila nekompatibilnost s tamkajšnjimi orodji in resen zastoj ter zamudo dobav. Vsako idejo mora zato v velikem sistemu spremljati ustrezen pretok informacij. To pomeni povečanje birokracije. Zato so večji sistemi manj prilagodljivi. Rešitev je v ustreznih organizaciji in informacijski podpori.

Če pogledamo podatke, je Kolektor v procesu inovativnosti prav lansko leto zbral največ idej zaposlenih. Kako inovativni smo pravzaprav? Kako bi bili lahko še bolj?

Ko govorimo o dobrih rezultatih na področju inovativnosti, je treba izpostaviti Kolektor KFH z njegovim direktorjem na čelu. Bili so prvi, postavili so sistem, ki ga uporabljamo, in še vedno vodijo po številu zbranih idej. Imamo ustrezno organizacijo in informacijsko podporo. Sistem je sedaj voden centralno in ga čaka nadaljnja informacijska in vsebinska posodobitev. Vzporedno vključujemo še preostala podjetja.

Že dolgo vemo, da za zbiranje idej ni dovolj, da samo postavimo nabiralnik.

Treba je usmerjati sodelavce z izpostavljanjem izzivov, jih spodbujati na ustreznih delavnicah in ustrezno nagraditi njihov prispevek. Gre torej za pozitiven način vodenja. Glede na tedenske podatke iz posameznih podjetij si upam trditi, da je veliko število inovativnih idej povezanih z nizko bolniško odsotnostjo prav zaradi pozitivnega načina vodenja. V prihodnje bo inovativnost še bolj v ospredju. Malo zaradi še večje

pozornosti vodstva, še bolj pa zaradi sprememb, ki jih prinašata po eni strani rast koncerna in po drugi strani digitalizacija.

Kakšno je po vašem mnenju podjetje prihodnosti? Kaj čaka mala, srednja in velika podjetja?

Podjetja se bodo v prihodnosti še hitreje spreminjala. Zelo možno je, da bo najbolj uspešna projektna organizacija in bo klasične centralne organiziranosti zelo malo ali pa bo precej ohlapna. To bo tudi večjim sistemom omogočalo hitra prilagajanja. Družabna omrežja, »booking« in podobno bodo zaživel tudi v podjetjih. Ponekod so že. Mala, srednja in velika podjetja bodo po mojem mnenju podobno kot doslej lahko uspešno izkoriščala vsaka svoje prednosti. Ne pričakujem velikih sprememb v ekonomskih principih oziroma pravilih. Še največje spremembe bo verjetno povzročilo okoljevarstvo in posledično elektrifikacija in druge spremembe na področju mobilnosti in oskrbe oziroma varčevanja z energijo. To bo verjetno povzročilo precejšnje spremembe na trgu dobaviteljev v avtomobilski industriji in verjetno bo najtežje ravno srednje velikim podjetjem. Kot vedno

bodo uspeli tisti, ki se bodo sposobni najbolj in najhitreje prilagoditi.

Kje vidite Slovenijo v prihodnosti?

Slovenija in Slovenci smo zelo odvisni predvsem od dogajanja v Evropi in nekoliko manj od dogajanja v svetu. V primeru slabših mednarodnih pogojev kot država ne moremo veliko spremeniti na bolje, lahko pa si razmere otežimo. Zato nas lahko upravičeno skrbijo evropski

demografski trendi, bodoče begunske krize in posledično skrajne politike. Po drugi strani so nam megatrendi v smeri čiste narave, čiste energije, varčevanja z energijo in elektrifikacije v mobilnosti zaradi obvladljive velikosti in naravnih danosti pisani na kožo. Žal pogosto nismo dovolj enotni, da bi to znali izkoristiti. Kljub temu mislim, da bodo nekatera obstoječa in nekatera nova slovenska podjetja izkoristila predvsem velike spremembe v avtomobilski industriji in prerasla današnjo velikost ter se približala milijardi evrov letnega prometa. Mislim, da bo že naša generacija, mlajši pa sploh, presegla delitve iz preteklosti in pregovorno slovensko zavist ter izkoristila prednosti, ki jih imamo. Nekaj dobrih ekip je v Sloveniji, ki mi potrjujejo tak optimističen pogled na prihodnost. Med njimi tudi Kolektorjeva, ki se kljub vsem oviram ne bo utrudila. Hčerinska podjetja, ki jih imamo v tujini, so nam razširila obzorje. Lahko bi rekli, da smo kot organizacija postali bolj svetovljanski, bolj razgledani. Hkrati smo za slovenske razmere tudi precej veliki. To nam daje možnost in odgovornost, da prispevamo k razvoju Slovenije in Slovencev.

Tomaž Kmecl je prejemnik gospodarskega oskarja

Polona Rupnik

Gospodarska zbornica Slovenije je že 49. podelila nagrade za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke. Letošnjih nagrajencev je šest, prihajajo pa iz petih slovenskih regij in štirih panog. Letošnji prejemnik slovenskega gospodarskega oskarja, najstarejše in najprestižnejše tovrstne nagrade pri nas, je tudi dr. Tomaž Kmecl, generalni direktor Kolektor Etra.

Pri ocenjevanju dosežkov je komisija, ki ji je predsedoval Janez Škrabec iz Rika, upoštevala 69 različnih kriterijev, od tržnih, razvojnih in izvoznih rezultatov gospodarske družbe do rezultatov poslovanja ter uveljavljanja na trgu. Ocenjevala je sposobnost hitrega in učinkovitega prilagajanja spremenjenim pogojem poslovanja,

dolgoročno jasno strategijo, vlaganje v razvoj in inovacije ter odgovornost do družbenega okolja.

Dr. Tomaž Kmecl Kolektor Etra vodi od leta 2009. Od takrat do danes mu je na zahtevnem trgu elektroenergetike uspelo podjetje umestiti kot globalnega ponudnika kakovostnih

rešitev na področju transformacije električne energije. Danes je Kolektor Etra znana kot uveljavljen proizvajalec energetskih transformatorjev moči do 500 MVA in napetosti do 420 kV, ki se na javnih razpisih lahko enakovredno kosa z močnimi in uveljavljenimi konkurenti, kot so Siemens, ABB ali Alstrom.

Družbo zaznamujejo odlični poslovni rezultati; povprečna rast prihodkov na tujih trgih znaša 14 odstotkov, za tretjino višja je vrednost dodane vrednosti na zaposlenega v primerjavi s panogo. Kolektor Etra je imela do leta 2015 več kot 8-odstotno, v letu

»Uspešnost je treba proslaviti skupaj. Tudi ko gre za delitev dobička. Dobiček, ki smo ga skupaj ustvarili, je treba razdeliti med vse, ki so ga soustvarili. Med lastnike, menedžment in zaposlene. In če dobička ni, ga ni za nobenega. Niti za lastnika, niti za menedžment niti za zaposlene. A v tem primeru moramo skupaj nekaj narediti, da dobiček bo. Dobiček ni le denar, ki ga je moč razdeliti, je tudi pokazatelj celostne uspešnosti upravljanja podjetja, v katero spada včasih tudi kanček sreče.«

2016 pa kar 16-odstotno rast, ko je dosegla 71,5 tisoč evrov dodane vrednosti na zaposlenega. Rast dobička in dobičkonosnosti kapitala potrjujeta cilje razvojne strategije podjetja na področju razvoja, investicij in prodaje. Velika investicijska vlaganja v opremo, pospešeno zaposlovanje visokokvalificiranega kadra, sodelovanje z univerzami in raziskovalno sfero prispevajo k razvoju številnih novih produktov in novih tehnologij. V zadnjih treh letih je družba izdelala kar 180 unikatnih energetskih transformatorjev na leto. Tretjina jih je bila namenjena za vetrna polja.

Kako se je začelo?

»Moja poslovna zgodba se začena v Švici in se nadaljuje v Sloveniji, kar je pravzaprav netipično in obratno glede na trende, ki jih gledamo danes,« pripoveduje Tomaž Kmecl. »Kot vsak novopečeni študent sem tudi jaz še v času fičkov in jugov razmišljal o tem, da bi si kariero ustvaril nekje v tujini. Zato sem se takoj po zaključeni Fakulteti za strojništvo s starim modrim jugom in 1500 švicarskimi franki v žepu odpravil v Švico, naravnost v uspešno multinacionalko Sulzer. Tam sem se začel kaliti kot mlad razvojniki. Postavili so mi velik izziv: aerodinamični razvoj turbokompresorjev za industrijsko uporabo in tudi za vojaška letala Mirage. Strokovno je bila to zame, komaj pečenega inženirja, izjemno zahtevna naloga. Predpostavljani so si zaželeli, da razvijem programsko opremo, ki bo omogočala vizualizacijo toka zraka skozi turbokompresor. Če poenostavim: želeli so si videti, kako izgleda, če sedi na delcu zraka in zdrsiš skozi avionski motor. Zame je bila to za tiste čase obupno težka

naloga. Računalništvo je bilo šele v povojih. Prvič v življenju sem spoznal, da imajo lahko diferencialne enačbe, integrali in odvodi tudi kakšen praktični pomen. In prvič v življenju sem se zaradi težavnosti naloge srečal z neprespanimi nočmi.«

Poleg strokovnega znanja je nagrajencu 10-letna švicarska izkušnja dala še mnogo več: dala mu je prve vodstvene izkušnje in tri spoznanja, ki so mu za vedno ostala v glavi:

- 1. nivo znanja, pridobljen na slovenskih univerzah, je primerljiv s tujimi univerzami,**
- 2. predpogoj za uspešnost podjetja mora biti razvojno zahteven produkt,**
- 3. podjetje se mora s produktom pojavljati med bogatimi kupci.**

»Ta spoznanja so še vedno bistvo moje sedanje poslovne filozofije,« pravi Kmecl in dodaja, da so transformatorji, ki jih proizvajajo v Kolektor Etri,

razvojno zahteven produkt. »So produkt, ki je na koncu proizvodne verige, kupci pa so močna evropska in svetovna energetska in industrijska podjetja. Osnovni predpogoji za uspeh takšnega podjetja so torej na voljo. A pot do dejanske uspešnosti je še dolga.«

V govoru, ki ga je imel ob prejemu nagrade, se je dotaknil tudi lastnikov. »Predstavniki finančnih skladov naj mi ne zamerijo, ampak dobri dolgoročni lastniki so le strateški lastniki, in ne finančni skladi. Pri tem ne zanemarjam kakšnega pozitivnega kratkoročnega učinka, če gre za lastništvo finančnih skladov, a vendarle dolgoročno stabilnost, od kakršne ima največji profit širše družbeno okolje, dosežemo le z dobrim strateškim partnerjem. Kolektor je v tem pogledu odličen partner, a zame kot menedžerja hčerinskega podjetja z vidika ciljev včasih obupno zahteven.«

Vodi nas timski duh

Poudaril je, da dejansko uspešnost podjetja lahko dosežeš le, če jo uspeš doseči s sodelovanjem in na krilih dobrih in uspešnih sodelavcev. »Sodelavcev, ki radi zmagujejo. Sodelavcev, ki jim je prav tako kot meni pomembno to, da premagamo konkurente svetovnega slovesa, kot so Siemens, ABB, Alstom ali SGB. Kar ni lahko. Zato veliko truda vlagam (in ne samo jaz) v spodbujanje ambicioznosti in tekmovalnosti, po drugi strani pa tudi v izgradnjo zaupanja med zaposlenimi. Do zaposlenih je treba biti spoštljiv in toleranten, treba pa je znati tudi pograjati in se iskreno veseliti. Vse to je tisto, kar podjetju daje notranjo čvrstost.«

Po Kmeclovem mnenju mora biti dober menedžer tudi dober vodja. »To pomeni s precejšnjo mero empatije in sočutja do drugih. S karizmo in karakterjem. Biti mora motivator. Znati mora poskrbeti za zadovoljstvo in dobro počutje sodelavcev. To v Kolektor Etri znamo. Poleg vseh drugih bonitet zaposlenim zagotavljamo neomejeno porabo sezonskega sadja na delovnem mestu (letno nas 350 zaposlenih zaužije 30 ton svežega sadja) in tudi dostop do zasebnih zdravstvenih uslug, za katere smo se dogovorili prek ene od komercialnih zdravstvenih zavarovalnic. Rezultat teh ukrepov je izjemno nizka fluktuacija in nizka bolniška odsotnost zaposlenih.«

»Hvala vsem sodelavcem, ki me spremljate in pomagajte ustvarjati uspešno zgodbo. Ponosno povem, da sem del našega tima.«

Kolektor Etra je lani ustvarila 86,5 milijona evrov prihodkov, kar 21 odstotkov več kot leta 2015. Čisti dobiček je znašal 9,46 milijona evrov kar je 247 odstotkov več kot leto pred tem. Podjetje je letos že polno zasedeno, naročila pa zbirajo tudi že za naslednje leto.

Letos so v tujino že odpemili nekaj velikih transformatorjev, prvega med njimi za dansko podjetje DONG Energy. Na fotografiji prevoz transformatorja po slovenskih cestah. Je za slovenski Eles.

Še imamo prostor za izboljšave

Polona Rupnik

Kolektor je konec lanskega leta razglasil svojega najboljšega menedžerja. Nagrado »Menedžer leta koncerna Kolektor« uprava koncerna podeljuje menedžerjem za izjemne dosežke, ki so vidni v rasti, dobičkonosnosti in operativni odličnosti podjetij, ki jih vodijo. Aktualna nagrajenca sta člana uprave Kolektor KMT Bogo Miklavčič in Wolfgang Stass. Zanimalo nas je, s kakšnimi izzivi sta se soočala v preteklih letih, kje vidita podjetje v prihodnosti in kaj jima to priznanje pravzaprav pomeni.

V preteklih letih ste se soočali s številnimi izzivi. Kakšni so bili ti izzivi?

Bogo Miklavčič: V zadnjih petnajstih letih sem bil res soočen s številnimi izzivi. Prvi je bil, ko sem se leta 2001 praktično čez noč odločil in se z vso družino za tri leta preselil v ZDA. Podjetje Kolektor Magma je namreč sredi ogromnega investicijskega ciklusa izgubilo posle, za katere je bila investicija namenjena. Ker sem bil tedaj v vlogi vodje prodaje in tudi sam odgovoren za tržišče držav NAFTA in ker sem verjel, da se tam da pridobiti nove posle, sem se odločil, da bom sprejel ta izziv. Verjemite mi, da ni bilo enostavno, vendar so rezultati prišli, in to v takšni meri, da si je podjetje za nekaj let vsaj malo opomoglo. Nekaj let po vrnitvi iz ZDA, ko je nastopila gospodarska kriza, pa sem bil soočen z novim izzivom. Namreč, kako preprečiti propad oziroma ukinitve proizvodnega programa, ob katerem sem »gor rasel« in sem vanj vložil tudi ogromno navora. Podjetje je bilo namreč še vedno zelo zadolženo in kljub izrednim naporom za pridobitev dodatnih naročil nismo uspeli normalno in varno poslovati. Krediti so bili naša nočna mora. Že pred prevzemom vodenja tega podjetja sem vedel, da je v podjetju ekipa, na katero se lahko zanesem, zato sem tudi sprejel mesto direktorja.

Naši glavni kupci so dobavitelji avtomobilski industriji Tier 1 in Tier 2. Gre za pomembne proizvajalce sklopov za avtomobile, kot so Bosch, Pierburg, Johnson Electric, Continental, GHSP, TRW ... Kupci z visokimi zahtevami po kakovosti in točnostjo dobav na eni strani in stalnim pritiskom na znižanje stroškov na drugi.

Uprava Kolektorja je bila pripravljena na finančna vlaganja v podjetje, medtem ko Iskra, kot 30-odstotni solastnik podjetja, tega ni podpirala. Zato smo bili praktično prepuščeni samemu sebi. Vsi zaposleni smo bili trdno prepričani, da nam bo slej kot prej uspelo izboljšati stanje. Nismo čakali na čudež, pač pa smo oklestili stroške na minimum, si seveda znižali tudi plače in če je bilo treba, smo tudi sami pleskali stene. Z novimi projekti

(npr. induktivnimi komponentami za Pierburg) in selitvijo proizvodnje stiskanih magnetov iz KMT, pa se je stanje vsaj nekoliko izboljšalo. Po ureditvi lastništva (Kolektor je postal 100-odstotni lastnik) in priključitvi Magma h Kolektor Sikomu pa je podjetje končno lažje zadihalo. Še enkrat, zahvala gre prav vsem zaposlenim, to velja tudi za zaposlene v takrat hčerinski družbi Kolektor FEBO, in tudi njihovim družinam,

ki so ta odrekanja podpirale, ter nenazadnje upravi koncerna Kolektor, ki je vseskozi, bolj kot v sam program, videla potencial v zaposlenih. Zadnji večji izziv pa je bil vzpostavitev pozitivnega poslovanja lastnega proizvodnega programa v Kolektor KMT. V tem podjetju so bila v zadnjem desetletju turbulentna leta, predvsem zaradi nenehnih menjav lastnika in nenazadnje tudi sprememb v proizvodnem in trgovskem programu. Kmalu potem, ko je Kolektor postal večinski lastnik tega podjetja, je prišlo do optimizacije proizvodnega programa in izgradnje lastnih proizvodnih prostorov. To pa je seveda za seboj potegnilo kar nekaj negativnih finančnih učinkov. Proizvodni program, ki je ostal v Essnu, je namreč posloval z izgubo.

Wolfgang Stass: Če nanizam le nekaj izzivov, s katerimi sem se soočal v zadnjih letih: to so začetek in razširitev trgovanja z Beijing Zhong Ke San Huan High Tech Co., Ltd, finančne težave in poslovanje našega nekdanjega lastnika, ki je vodilo v odliv kapitala iz podjetja, pa soočanje s svetovno gospodarsko krizo, preoblikovanje podjetja v bolj vitko, sklenitev dolgoročnega sodelovanja z dobavitelji na Japonskem, postavitve nove hale in preselitev proizvodnih linij na novo lokacijo, sprostitev

kupcev po avtomobilskih standardih za vsako posamezno linijo in izdelek, izvedba programa za zmanjšanje stroškov za doseganje ciljev finančne trdnosti podjetja ter izboljšana raba materialov in virov in še bi lahko našteval.

s preselitvijo proizvodnje. Stroški za proizvodnjo so zaradi manj učinkovitih procesov šli v nebo. Zdaj poslujemo stabilno. Rezultat za prvo četrtletje letošnjega leta je pozitiven, obetajoč. Pritisk kupcev na cene je zelo visok. Sledili bomo začrtanim smernicam: še

Trenutno imamo 195 zaposlenih, kar je približno 25 manj kot pred tremi leti. Obseg lastne proizvodnje pa se je od takrat povečal za več kot 15 odstotkov.

Težave ste premostili in podjetje popeljali na pot uspeha.

Bogo Miklavčič: V primerjavi s težavami v Magmi, kjer smo se soočali s pomanjkanjem naročil, sem bil tu soočen s »sladkimi« težavami. To pomeni dovolj naročil. Treba je bilo le (re)organizirati proizvodni proces na način, da je postal dobičkonosen. Poudarek je bil in je še vedno na zmanjšanju izgub v obliki materiala in stroškov dela, skratka na povečanju učinkovitosti.

Wolfgang Stass: Eden od razlogov za naše finančne težave je bil visok obseg naročil s posledično potrebo po zagotovitvi zmogljivih linij vzporedno

izboljšati položaj družbe, izpolnjevati zahteve kupcev, povečevati konkurenčnost na trgu in zvišati že tako visoko raven kakovosti. Vsekakor pa je naš prvi cilj ohraniti in upravičiti visok ugled, ki ga ima Kolektor KMT na trgu plastomagnetov.

Kako poslujete danes?

Bogo Miklavčič: Danes je lastna proizvodnja dobičkonosna, saj z manj zaposlenimi uspemo narediti mnogo več kot pred nekaj leti. Poleg tega smo precej znižali izgubo materiala (izmet). Nismo pa še postorili vsega, imamo še kar nekaj priložnosti za izboljšanje.

Kako se je proizvodni program z leti spreminjal?

Bogo Miklavčič: Proizvodni program se je z leti precej spreminjal, predvsem v zadnjih letih, ko je bil opuščen program AlNiCo magnetov, program stiskanih magnetov pa preseljen. V proizvodnji so trenutno zgolj brizgani magneti.

Wolfgang Stass: V zadnjih letih, predvsem po opustitvi programa AlNiCo magnetov – smo se osredotočili na plastomagnete in sklope. Predvsem so to avtomobilski proizvodi, ki jih lahko v velikem obsegu in stroškovno učinkovito proizvedemo na avtomatiziranih ali polavtomatiziranih proizvodnih linijah.

Kaj čaka podjetje Kolektor KMT v prihodnjih letih?

Bogo Miklavčič: Če ne bo prišlo do večje vsesplošne krize in če bodo prav vsi, poudarjam prav vsi, zaposleni razumeli, da se je potrebno nenehno boriti za pridobivanje novih in ohranjanje obstoječih poslov, potem ima podjetje še lepo prihodnost. Na tej lokaciji je namreč izredno pomembno imeti optimalen obseg proizvodnje in prodajno-tehnično podporo predvsem za lokalni trg. V nasprotnem pa mu zna (ne)konkurenčnost povzročati kar nekaj težav. Osebnostno verjamem, da do tega ne bo prišlo, saj so v okviru koncerna Kolektor dane vse možnosti za ohranjanje konkurenčnosti. V mislih imam predvsem optimizacijo tako razvojnih kot tudi proizvodnih stroškov, z drugimi besedami proizvajati pravi izdelek na pravi lokaciji.

Wolfgang Stass: Po reševanju mnogih izzivov v zadnjih letih so novi prav gotovo že za ovinkom. Poleg digitalizacije proizvodnje bo elektrifikacija vozil tista, ki bo odpirala nove projekte. Potencialno bi lahko drugi alternativni pogoni prodrli na trg in s tem bodo potrebne nove magnetne naprave. Povprečen čas za nove proizvode se bo skrajšal, zahteve do izdelkov pa spremenile. Zahteve glede čistoti in hrupa bodo postajale vse pomembnejše. Medtem ko bo evropski trg stabilen, bo rasel trg v Aziji, kjer je danes proizvedenih veliko manj naprav s plastomagneti kot v Evropi ali v deželah NAFTA. Tudi zaradi stalnega naraščanja števila proizvedenih avtomobilov na leto bo Azija v prihodnosti najprivlačnejši trg za našo panogo in podjetje. Po filozofiji lokalizirane proizvodnje moramo okrepiti naše sposobnosti

za podporo poslovnim partnerjem iz Azije na njihovem domačem trgu. Pritisk na stroške bo v avtomobilski industriji še naprej ostal močan. Zato je polno avtomatizirana in zamrežena vitka proizvodnja nujna, da bi lahko izpolnjevali visoka pričakovanja naših kupcev.

Decembra ste postali Kolektorjev menedžer leta. Kaj vam to priznanje pomeni, ste ga pričakovali?

Bogo Miklavčič: Priznanje mi pomeni, da moja naprežanja in odrekovanja v preteklosti niso bila zaman oziroma da sem deloval v pravi, Kolektorjevi smeri. Iskreno rečeno, tega priznanja nisem pričakoval, čeprav mi je bil motiv, da nekoč to priznanje dobim.

Vsekakor so za priznanje zaslužni tudi moji sedanji kakor tudi nekdanji sodelavci. In seveda moja družina, ki mi ves ta čas stoji ob strani. Brez njih rezultatov ne bi bilo.

Wolfgang Stass: To je bila zame velika čast, pa tudi čast za celotno vodstveno ekipo in vse zaposlene v družbi, ki jim ta nagrada prav tako pripada. Delovanje znotraj dobre ekipe je namreč temelj za dolgoročni in trajnostni uspeh. Ob razglasitvi sem bil zelo presenečen, a zelo vesel. Nagrade nisem pričakoval. Pomeni pa, da je strategija podjetja prava in da moramo tem smernicam slediti tudi v prihodnje.

Wolfgang Stass (levo) in Bogo Miklavčič (desno)

Vsako leto smo boljši

Tina Pižmoht

Inovativnost oziroma inovativna dejavnost v podjetju deluje le, če jo ima podjetje s strategijo in vizijo določeno kot celostni, dolgoročni in trajni proces, zaposleni pa morajo imeti na tem področju celostno podporo vodstva. Da pa lahko podjetje vzpostavi tak sistem, mora razumeti in pravilno pristopiti k inovacijski dejavnosti, torej motivacijsko in spodbujajoče, pravila igre morajo biti jasna, izvajati se morajo redna usposabljanja in izobraževanja za zaposlene, izbrati moramo primerne in prave oblike nagrajevanja, vsak zaposleni mora imeti možnost podajanja idej v sistem oziroma aplikacijo, prav tako pa je zelo pomembna redna in celostna obravnava podanih idej in podane povratne informacije zaposlenim. Zaposlenim morajo biti jasni in znani tudi razlogi, zakaj se ideje vpišejo v bazo znanja.

Podjetje mora stremeti tudi k številu idej (čim več zaposlenih vključiti v sistem inovativne dejavnosti, določiti cilje ipd.), zelo pomembno pa je zavedanje, da je to prva faza inovativnega procesa, na dolgi rok pa mora podjetje stremeti k višjemu nivoju kakovosti idej/predlogov.

Podjetja to lahko dosežejo le z zavedanjem vodij in zaposlenih, da je nujno sprotno reševanje težav v timih, da hitro odreagirajo ter so jim poznane tudi metode in načini pridobivanja idej. Tovrstne ideje imenujemo usmerjene ideje. V koncernu Kolektor smo leta 2016 opravili približno 200 ur izobraževanj in delavnic s področja inovativne dejavnosti. Ta izobraževanja so v večji meri namenjena razumevanju inovacijske dejavnosti kot trajnostnega procesa v podjetju, delavnice pa generiranju novih idej. Za to obstajajo različne metode in tehnike, katero uporabimo pa je odvisno od vrste teme/izziva/problematike, strukture in kulture udeležencev.

Daleč najbolj uspešne v našem okolju so tiste delavnice, pri katerih moderator izpostavi temo, nato pa udeleženci podajajo predloge oziroma ideje in jih zapišejo na listke. Tovrstne delavnice nam ne vzamejo veliko dragocenega časa, zato so tudi med najbolj priljubljenimi.

Cilji delavnic generiranja idej:

- doseči višji nivo kakovosti idej (izhajajo iz trenutnih izzivov);
- izobraziti vodje za moderiranje delavnic;
- vodje in zaposlene naučiti, da se s pomočjo delavnice generiranja idej porabi manj časa (v primerjavi z razpravljanjem o problematikah);
- podati rešitev za podan izziv;
- pridobiti pravo idejo oziroma ideje.

Prednosti tovrstnih delavnic so:

- pridobivanje sodelovanja vseh udeležencev;
- zapisovanje idej (se jih ne pozabi);
- skupno iskanje rešitve (timsko delo);
- pridobivanje različnih idej (različna struktura zaposlenih, različna delovna mesta);
- pridobivanje velikega števila idej;
- usmeritev zaposlenih (izpostavimo temo);
- učinkovitost pri generiranju idej (za to imamo na voljo 3–5 minut časa).

Delavnice generiranja idej bomo zaradi njihove praktičnosti, dobrih odzivov in hitrega reševanja problemov v kratkem izvajali v vseh slovenskih podjetjih koncerna Kolektor.

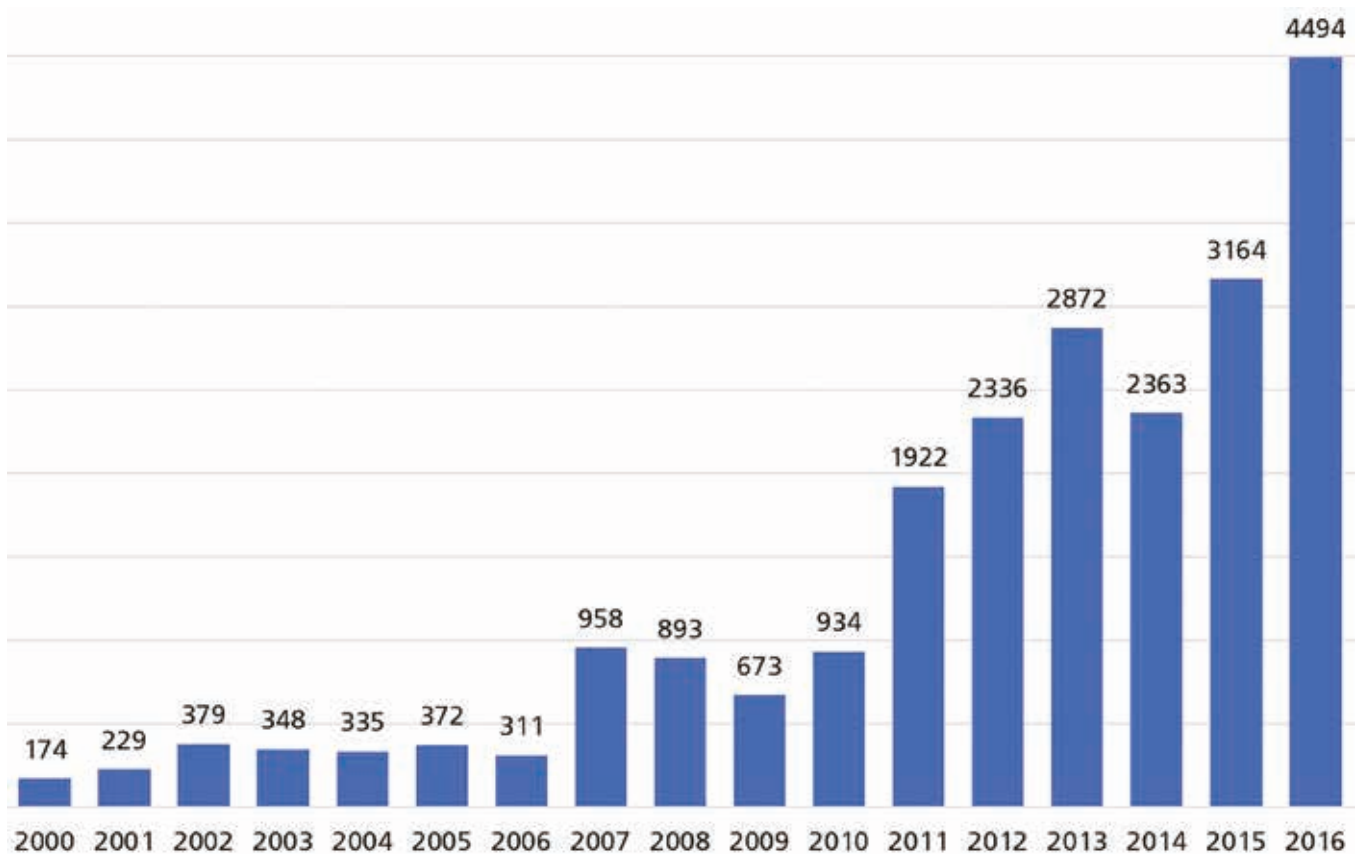
V procesu inovativne dejavnosti namreč ne smemo pozabiti na razloge, »zakaj idejo zapisati«. Zaposleni morajo razumeti bistvo oziroma pomen vpisa idej. Vsi se veselimo nagrade in pohvale in seveda je prav, da smo nagrajeni za dobro opravljeno delo. Sistem inovativne dejavnosti koncerna Kolektor je tu zelo dobro organiziran in tudi podpira nagrajevanje zaposlenih in študentov. Obstajajo pa tudi drugi razlogi za zapis idej, ki pa niso povezani z denarnim nagrajevanjem. To so:

- prenos dobrih praks;
- informacije oz. ideje prispejo do vodij;
- ob spremembi delovnega mesta (dobimo informacije od našega predhodnika, vse njegove ugotovitve ali ideje, nadgradnje je zapisal na portal inovativne dejavnosti);
- dvig produktivnosti;
- poenostavitev procesov;
- »know-how« ostane v podjetju;
- imamo bazo znanja;
- javna pohvala;
- izbor inovatorjev leta;
- lajšanje vsakodnevnega dela.

Inovativnost v letu 2016

Da je inovativnost pomembna, se v koncernu Kolektor zavedamo vsi zaposleni. Tu naj omenim ne le prebojnih inovacij, tudi z majhnimi izboljšavami zaposleni pripomorejo k večji učinkovitosti, napredku, boljšemu zdravju, urejenosti, nadgradnjam, poenostavitvi procesov, boljši klimi v podjetju ipd. Zaposleni v podjetjih koncerna Kolektor smo leta 2016 v sistem vpisali 4.494 idej, kar pomeni tri ideje na zaposlenega. Rezultati nekaterih podjetij kar precej odstopajo od tega

Število idej po letih

povprečja, saj dosegajo tudi po 5,8 ideje na zaposlenega. Skupno imamo v sistemu evidentiranih že več kot 22.000 idej.

Ker nam samo število idej ne pove dovolj, poleg tega spremljamo še druge kazalnike, na primer število idej na zaposlenega, realizacija idej, usmerjene in timske ideje ter sodelujoči v procesu. Realizacija podanih predlogov v letu 2016 je bila 71-odstotna. Z drugimi besedami, na nivoju koncerna Kolektor se je prisluhnilo 3181 predlogom, ki so jih podali zaposleni. Usmerjenih idej je bilo leta 2016 26 odstotkov, timskih pa 23 odstotkov.

Ob tej priložnosti se zaposlenim zahvaljujemo za njihove zamisli in realizacijo podanih idej, skrbnikom inovativne dejavnosti pa za njihovo angažiranost in hitro obdelavo predlogov.

Inovativna dejavnost 2017

Za leto 2017 so predvidene prenova pravilnika inovacijske dejavnosti koncerna Kolektor, nadgradnja obrazca ter nadgradnja portala inovativne dejavnosti, za katerega je pomembno, da ga prilagodimo in naredimo prijaznega za vse

uporabnike. Poleg slovenske različice bo na voljo tudi v nemškem in angleškem jeziku, saj se nam bodo leta 2017 v podajanju idej na portalu priključila tudi druga podjetja izven Slovenije. Veliko pozornosti bomo posvetili tudi usmerjenim idejam in se vedno bolj posvečali vsebinski

kakovosti idej oziroma predlogov.

Kdo je bil na področju inovativne dejavnosti v preteklem letu najboljši, bomo izvedeli kmalu. Na konferenci inovativne dejavnosti, ki bo sredi aprila, bomo namreč razglasili inovatorje leta.

Razpis za prosta delovna mesta

Kolektor je razvojno in tržno usmerjen, inovativen, finančno stabilen ter poslovno uspešen koncern. Z reševanjem tehnoloških izzivov prihodnosti in iskanjem novih poslovnih priložnosti izpolnjuje pričakovanja lastnikov ter poslovnih partnerjev, zaposlenih in okolja. Zaradi povečanega obsega dela k sodelovanju vabimo nove sodelavce.

Od vseh kandidatov pričakujemo (M/Ž):

ustrezne delovne izkušnje s področja, za katerega se prijavljate, odgovornost, inovativnost, vztrajnost, timsko delo, komunikativnost, veliko mero samoiniciativnosti in kreativnosti, natančnost in zanesljivost, pripravljenost na stalno učenje in nadaljnji razvoj.

Poleg dela v prijetnem kolektivu, ki vsakemu posamezniku omogoča, da izpolni svoja pričakovanja, kandidatom nudimo tudi:

dinamično delo v internacionalnem podjetju, dodatno izobraževanje, karierni razvoj in stimulatívno plačilo.

Lokacija dela: Idrija

Zdaj je pravi čas, da izkoristite priložnost za nove izkušnje, zato sprejmite izziv in nam pisno prijavo pošljite na naslov: **KOLEKTOR GROUP d.o.o., Služba za kadre, Vojkova ulica 10, 5280 Idrija, Slovenija,** ali po elektronski pošti: kadri@kolektor.com.

**INŽENIRJI, TEHNOLOGI IN
KONSTRUKTORJI (program
komutatorji ter elektronika in pogoni)**

Od kandidatov pričakujemo:
VII. stopnjo izobrazbe tehnične smeri.

**RAZVOJNIKI
(področje elektronskih sistemov
za razvoj strojne in vgrajene
programske opreme)**

Od kandidatov pričakujemo:
VII. stopnjo izobrazbe –
elektrotehnika ali računalništvo.

**VODJE PROJEKTOV
(program elektronika in pogoni)**

Od kandidatov pričakujemo:
VII. stopnjo izobrazbe tehnične smeri.

**VODJE TEMELJNIH ENOT DELA
(program komutatorji)**

Od kandidatov pričakujemo:
najmanj VI. stopnjo izobrazbe
tehnične smeri ali družboslovne smeri
ter izkušnje na področju vodenja.

UREJEVALCI (avtomatiziranih linij)

Od kandidatov pričakujemo:
najmanj IV. stopnjo izobrazbe tehnične smeri.

www.kolektor.com

KOLEKTOR

Kolektor CPG: najmlajši član skupine Kolektor

Cestno podjetje Nova Gorica ima dolgo tradicijo, saj je bilo ustanovljeno pred 55 leti. Svojo takratno osnovno dejavnost, izvajanje rednega vzdrževanja in gradnje v omrežju državnih in lokalnih cest na severnem Primorskem, je družba do danes nadgradila s poslovnimi dejavnostmi, ki jih združuje na tehničnem področju, področju marketinga in podpore ekonomsko-pravnega področja družbe. Od sredine lanskega leta je eno od podjetij koncerna Kolektor.

Konec maja 2016 je Kolektor Koling prevzel eno večjih gradbenih podjetij v Sloveniji, to je Cestno podjetje Nova Gorica, ki sodi med uspešnejša gradbena podjetja v Sloveniji. S tem nakupom je Kolektor Koling razširil nabor dejavnosti, ki jih opravlja in postal ne le največji gradbenec v državi, temveč tudi gradbeno podjetje z največjim naborom storitev. Kolektor CPG deluje na štirih glavnih področjih, ki so komplementarna podjetju Kolektor Koling: proizvodnja, gradnja, vzdrževanje in servis.

55-letna tradicija

Družba Kolektor CPG je svojo osnovno dejavnost ob ustanovitvi leta 1962 – izvajanje rednega vzdrževanja in gradnje v omrežju državnih in lokalnih cest na severnem Primorskem – do danes nadgradila s poslovnimi dejavnostmi izvajanja vseh vrst gradenj, ki jih družba združuje na tehničnem področju in področju

marketinga s pomočjo podpore ekonomsko-pravnega področja. Poleg vizije postati eden od vodilnih gradbincev na širšem Primorskem je svoje delovanje razširila tudi v osrednji del Slovenije in v tujino, kar zahteva hitro in učinkovito sprejemanje poslovnih odločitev ter prilagajanje zahtevam trga. Kolektor CPG z enoto nizkih in visokih gradenj, enoto gradbenih materialov, enoto vzdrževanja cest, enoto mehanizacije, kontrolo kvalitete, pripravo dela in projektivo ter geodetsko službo stremi k nenehnemu posodabljanju tehnološke opremljenosti, izkušenj ter strokovnosti zaposlenih. Cilj družbe je optimalno prilagajanje potrebam javnih in zasebnih naročnikov, ustvarjanje konkurenčne prednosti in zagotavljanje ugodne klime za zaposlene. Skrb za družbeno in okoljsko odgovornost pa zagotavlja trajnostni razvoj družbe, kar dokazujeta tudi pridobljena certifikata ISO 9001 in ISO 14001.

Kristjan Mugerli, direktor Kolektor CPG

CPG oziroma po novem Kolektor CPG je najmlajši član skupine Kolektor. Z nakupom je Kolektor postal največji gradbinec v državi. Kaj pričakujete od novega lastnika?

Z novo pridobljenimi tehničnimi kapacitetami, surovinskimi potenciali in znanjem ima družba Kolektor Koling skupaj z družbo Kolektor CPG potencial, da postane eno najpomembnejših in najuspešnejših gradbenih podjetij v Sloveniji in širše. Podjetje je pridobilo trajno lastniško strukturo. Z novim lastnikom bomo povečali in utrdili prisotnost na gradbenem trgu, ne samo v Sloveniji, ampak tudi na Hrvaškem, v Srbiji ter Bosni in Hercegovini.

Gradbeništvo je panoga, ki je v zadnjem desetletju preživljala izjemno hude čase. To dokazuje tudi dejstvo, da je propadlo kar 23 od 30 največjih podjetij. Vam je uspelo preživeti. S kakšnimi težavami ste se soočili in kako?

Potrebno je bilo premagovati ovire najprej pri bančnih virih (garancije). Potem je bilo treba ustvariti ponovno zaupanje naročnikov, ki je bilo zelo zelo nizko. Uspelo nam je, da smo se pojavili na slovenskem gradbenem trgu kot prepoznavna znamka, ki je dobila pozitivno noto.

Kakšni izzivi čakajo gradbeništvo v Sloveniji oziroma slovenska gradbena podjetja v naslednjih letih?

Največji izziv bo izboljšanje pogojev v gradbeništvu, predvsem povečati delež dodane vrednosti gradbeništva. Ključni izzivi, ki nas čakajo, so stabilizacija trga naročil, ureditev poslovnega okolja za poslovanje podjetij, ureditev socialnih razmer v gradbeništvu in ustvarjanje novih kompetentnih kadrov. Ta izziv bo najtežji in rezultati ne bodo vidni čez noč.

Če smo še nekoliko konkretnješi: kakšni izzivi čakajo Kolektor CPG? Kje vidite družbo čez 5, 10 let?

Z novim lastnikom, Kolektor Kolingom, graditi uspešno podjetje, zavezano k razvoju in napredku. Z jasno vizijo in poslanstvom nadgrajevati dejavnost obeh podjetij in obdržati obstoječo usmeritev (vzdrževanje cest, nizke gradnje) kot hrbtenico podjetja. S strokovnim znanjem in usposabljanjem zaposlenih, tehnološkim razvojem in celostno rešitvijo od ideje do izvedbe projekta ter tako povečati dodano vrednost.

Aktualni projekti

Podjetje Kolektor CPG je med ostalimi projekti aktivno prisotno na največjem gradbišču v Republiki Sloveniji pri izgradnji I. etape AC Draženci–Gruškovje, izvaja izgradnjo vodovodnega omrežja v Postojni in Pivki ter nadaljuje z izvedbo del v Lukii Koper, ki je v zadnjem obdobju povečala obseg investicij. Izrednega pomena za podjetje je pridobljena koncesija za vzdrževanje državnih cest na severnem Primorskem in delno na ljubljanskem območju, ki sta v veljavi do leta 2022, koncesija za vzdrževanje lokalnih cest v Mestni občini Nova Gorica do 2021 in koncesija za vzdrževanje lokalnih cest v občini Šempeter-Vrtojba do leta 2019, od leta 2012 pa se vedno bolj uveljavlja tudi na področju visokih gradenj. Prav tako je podjetje stalno prisotno pri izvedbi del v Nuklearni elektrarni Krško. S svojo opremljenostjo, ki obsega 60 tovornih vozil za razsuti tovor, 15 specialnih tovornih vozil ter 105 gradbenih strojev, je na najvišjem nivoju opremljenosti tovrstnih gradbenih podjetij v Sloveniji. Ob tem seveda ne smemo pozabiti na dve asfaltni bazi, šest betonarn ter avtomatizirano proizvodnjo armirano betonskih izdelkov.

Tine Vadnal,
direktor, Kolektor
Koling

»Z nakupom družbe CPG smo Kolektor Koling okronali še z uradnim nazivom največjega gradbenega podjetja v Sloveniji, na kar smo še posebej ponosni. V prizadevanju, da bi bili ne le največji, temveč tudi najbolj uspešni, že od samih začetkov pospešeno vlagamo v razvoj. Naše prioritete so strokovno znanje in usposobljenost zaposlenih, tehnološki razvoj in celovite rešitve od ideje do izvedbe. Poslovanje na področju inženiringa smo nedavno uspešno razširili tudi s pridruženim podjetjem Kolektor CGP in tako še dodatno obogatili proizvodnjo in mehanizacijo.«

Krožno zaposlovanje med Kolektorjem in idrijsko gimnazijo

Anja Erjavec

Gimnazija Jurija Vege Idrija je s Kolektorjem sodelovala v programu z imenom Dvig poklicnih kompetenc učiteljev. Tako je delovno mesto v Kolektor Orodjarni za dva meseca prevzel profesor Jurij Drev, ki na idrijski gimnaziji v programu strojni tehnik poučuje strokovno-teoretične predmete in praktični pouk, v šolske klopi pa se je začasno vrnil Viktor Pišljarič iz Kolektor Orodjarnje. Usposabljanje v realnem delovnem okolju je eden od načinov, ki profesorjem omogoča stik z razvojem tehnologij ter sledenje spremembam na strokovnem področju in temu tudi prilagajajo svoje poučevanje.

Kompetentnost in usposobljenost profesorjev sta ključni pri zagotavljanju kakovosti izobraževanja, zato je pomembno, da učitelji tudi s strokovnega vidika nenehno nadgrajujejo, dopolnjujejo in osvežujejo svoje znanje na področju poklicnega izobraževanja. Usposobljeni profesor novosti iz stroke prenese neposredno na dijake, ki po zaključku šolanja vstopijo na trg dela z znanji in spretnostmi, ki jih delodajalci pričakujejo, kar predstavlja prednost tudi za podjetja, ki učitelje sprejmejo. Krožno zaposlovanje temelji na učenju, ki zagotavlja prenos, izmenjavo znanja in izkušenj na področju dela med teorijo in prakso. Razumemo ga lahko tudi kot izmenjavo izkušenj in spoznanj, druženje, učenje, pomoč ene stroke drugi, ustvarjanje, ohranjanje in širjenje socialne mreže.

Sistem tovrstnega zaposlovanja je eno izmed najučinkovitejših orodij, ki prispeva k večji prožnosti trga dela, saj vpeljuje kroženje med delom in usposabljanjem. Zaposlenim omogoča, da zaradi usposabljanja začasno zapustijo svoje delovno mesto, njihov delovni proces pa ob tem ostane neprekinjen.

Za prvo »izmenjavo« izbrali Kolektor

V praksi se je program izkazal za odlično izkušnjo. Medtem ko je profesor Drev za dva meseca zamenjal Pišljariča v Kolektor Orodjarni in

tam nabiral novo, praktično znanje iz svoje stroke, ki jo je apliciral na teoretično znanje in učni proces, so se dijaki vseh letnikov, ki se izobražujejo za strojne tehnike in mehatronike, pri praktičnem delu pouka učili od izkušenega Pišljariča in bili nad novim učiteljem in njegovim pristopom izjemno navdušeni.

Gimnazija, ki v programu tovrstne izmenjave letos sodeluje prvič, se je za prvi primer krožnega zaposlovanja odločila sodelovati prav s koncernom Kolektor, saj, kot pravi ravnateljica gimnazije Karmen Vidmar, s Kolektorjem že dolgo odlično sodelujejo in tak odnos želijo ohraniti tudi v prihodnje. Gimnazija ima iz programa zagotovljena sredstva za dve šolski leti in se lahko prijavlja za različna obdobja. Na gimnaziji so se odločili za več krajših obdobj, da bi lahko vključili čim več zaposlenih,

ki bi pridobivali poklicne kompetence. Trg dela in izobraževanje sta premalo povezana

Program, ki ga razpisuje Center za poklicno izobraževanje in je delno financiran še s sredstvi iz Evropske unije iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, je nastal kot reakcija na potrebe trga dela in delodajalcev na eni strani, ki so z napredovanjem tehnologije primorani slediti modernizaciji in novim načinom dela, ter izobraževalcev na drugi strani, ki se v danih okoliščinah na spremembe ne morejo vedno dovolj hitro odzivati. Pogosto sta trg dela in izobraževanje premalo povezana, mladi so po zaključku šolanja na trgu dela nekonkurenčni, podjetja pa jih morajo pred pričetkom dela še dodatno usposobiti. Zato je med cilji krožnega zaposlovanja, da zaposleni v podjetjih pridobijo izkušnje v šolskem sistemu. Predvsem tisti, ki se v podjetju ukvarjajo z mladino, šolsko prakso – da dijake spoznajo še v šolskem okolju, da vidijo kakšna znanja imajo in jih tako lažje usposablajo in delajo z njimi. Šola pa v podjetja napoti profesorje, da vidijo kakšne so potrebe v podjetju in tako lahko dijake ustrezno pripravljajo na potrebna znanja.

Karmen Vidmar,
ravnateljica Gimnazije Jurija Vege Idrija

»Izjemno sem hvaležna, da je Kolektor pripravljen toliko pomagati šoli, tako finančno kot tudi strokovno. S strokovnjaki iz Kolektorja že dolgo odlično sodelujemo in tega si želim tudi v bodoče. Neizmerno sem hvaležna Viktorju Pišljarju, ki je z dijaki delil svoje praktično znanje, saj je bila to zanje neprecenljiva izkušnja. Ob tej priložnosti bi se zahvalila tudi Danijeli Brložnik za strokovno in zavzeto vodenje izbirnega predmeta Projektnega dela z osnovami raziskovalnega dela. Vsekakor upam, da bomo prihodnje šolsko leto ponovno izpeljali projekt izmenjave s Kolektorjem.«

Jurij Drev,
profesor

»Za sodelovanje v tem programu sem se odločil iz povsem praktičnega vidika – da bom izkušnjo delil z dijaki in zaposlenimi. Menjava delovnega okolja mi je osvežila in nadgradila znanje. Med dvomesečno delovno izkušnjo sem pridobil znanja, ki jih bom prenesel na dijake. Prednosti programa vidim predvsem v prenosu znanj iz industrije v izobraževalni sistem, kar je zelo pomembno za dijake, ki se izobražujejo za tehnične poklice.«

Viktor Pišljar,
Kolektor Orodjarna

»Odločitev o poučevanju na šoli sem sprejel zelo na brzino, niti nisem vedel kaj me čaka. Bila je zelo zanimiva izkušnja, zame, ki sem že v letih, »soliti pamet« najstnikom. Dijake poučujem praktični pouk, ker nisem pedagog imam verjetno malo drugačen pristop, drugačen pogled na stvari, a mislim, da smo se dobro ujeli. Tovrstne izmenjave so koristne za profesorje, da vidijo, kakšen kader potrebujemo, pa tudi za nas, da dijake spoznamo že v šolskih klopih. Jaz jih ne morem ocenjevati s številkami, zato samo vsakemu povem, ali bi ga zaposlil ali ne, in to jim da misliti. Izkušnja mi je spremenila tudi pogled na pedagoški poklic, ki vsekakor ne pomeni le dva meseca poletnih počitnic.«

Rekonstrukcija stare telovadnice v novo, sodobno učno strojno delavnico je že skoraj končana.

Projekt Age management že kaže prve pozitivne učinke

Claudia Costa

Na HR&M konferenci so že 14. leto zapored podelili priznanja najboljšim HRM projektom. Drugo mesto je pripadlo koncernu Kolektor za projekt Age management. Komisijo je navdušil z aktivnostmi, ki spodbujajo najpomembnejše in najbolj dragoceno v naših življenjih, to je zdravje.

Age management: staranje delovne sile: izziv ali grožnja?

Zavedamo se, da je zdrav in zadovoljen delavec, dober in produktiven delavec. Delovno mesto pa je izjemno pomembno za zdravje zaposlenih. Skozi promocijo zdravja želimo zagotavljati varna delovna mesta, večati lastno odgovornost

posameznika za zdravje, vzpodbujati zdrav življenjski slog, ohranjati delovno sposobnost zaposlenih in jih z individualnim pristopom urejanja delovnih mest ohranjati delovno aktivne in krepiti njihovo samozavest in motivacijo za delo.

Trend staranja delovne populacije je očiten tudi že v naši sredini, obetajo pa se nam še nove spremembe na področju pokojninske zakonodaje, kar prinaša nove izzive tako za podjetja kot posameznike.

Projekt Age management je usmerjen v iskanje celovitih rešitev za zmanjševanje tveganj iz naslov staranja delovne sile, ukrepi za zmanjševanje tveganja pri zdravju v vseh življenjskih obdobjih in okoljih pa segajo od aktivnega sodelovanja z medicinsko stroko do širših družbeno odgovornih aktivnosti.

Potek projekta

Projekt smo razdelili v pet sklopov:

1) **Sodelovanje z medicinsko stroko** (poklicna rehabilitacija – učinkovitejše in hitro obravnavanje delazmožnosti zaposlenih, ergonomija delovnih mest, obravnava poškodb pri delu, zavedna varnost, izobraževanje in ozaveščanje zaposlenih (šola za hrbtenico, zdrav življenjski slog, dodajmo življenje letom ...), izvedba UZ vratnih žil za zaposlene v starostni skupini 55+).

2) **Zdravo delovno okolje:** ergonomija (znanje za ravnanje »Šola za hrbtenico«, usposabljanje o ergonomiji na DM, skrbniki za VZD, TPM informativne table, urejanje DM, individualne prilagoditve, katalog ergonomske delovne opreme, delavnice za novo zaposlene), vadba na delovnem mestu,

zmanjševanje nezgod in poškodb na DM (zavedna varnost – dvig varnostne kulture v podjetju, analiza posamezne poškodbe in odpravljanje dejavnikov tveganja), prepoznavanje nevarnih situacij, spodbujanje cepljenja proti gripi, življenjski slog za nočne delavce).

3) **Zdrav življenjski slog** (izboljšanje ponudbe prehrane med delovnim časom in ozaveščanje o zdravem načinu prehranjevanja, ozaveščanje o škodljivosti psihoaktivnih substanc, spodbujanje športnih aktivnosti (sponzoriranje priprave in udeležbe na maratonih – tekaški in kolesarski, strokovno vodena rekreacija, tečaji nordijske hoje in teka na smučeh), ciljno izvajanje aktivnosti in usposabljanj za posamezne starostne skupine).

4) **Družbena odgovornost** (Dan zdravlja, podpora talentiranim posameznikom (športnikom) in društvom (Karate klub Kolektor Idrija, Teniški klub Kolektor Idrija ...).

5) **Področje osebnostnega razvoja in medosebnih odnosov** (strokovna izobraževanja za boljše medosebne odnose in boljšo komunikacijo, Dan Kolektorja, dan odprtih vrat, team-building).

Rezultati

Med najbolj merljivimi rezultati je zmanjšan odstotek bolniških odsotnosti. Največji upad smo zaznali pri odsotnostih iz razloga bolezni mišično kostnega sistema in vezivnih tkiv, pri katerih se je delež zmanjšal

iz 0,89 odstotka v letu 2009 na 0,46 odstotka v letu 2015. Prav tako se je zmanjšalo število poškodb in zastrupitev pri delu. Njihovo število se je med leti 2010 in 2015 zmanjšalo za 77 odstotkov in s tem povezan delež bolniških odsotnosti na 0,12 odstotka v letu 2015. Podobno se zmanjšujejo tudi odsotnosti iz naslova poškodb in zastrupitev izven dela (0,59 odstotka v letu 2015).

V sklopu projekta smo začeli tudi s ciljnim zbiranjem idej na temo zdravja in varnosti. Povprečno število predlaganih idej se je iz prvega trimesečja 2015 do leta 2016 povečalo za 60 odstotkov, število realiziranih idej pa za 43 odstotkov. Na dolgi rok pa pričakujemo predvsem ohranjanje zdravja in motivacije zaposlenih skozi celotno delovno aktivno dobo.

Na tradicionalni kadrovske konferenci so se zbrali kadroviki vseh slovenskih podjetij koncerna in se seznanili z realizacijo načrtov kadrovske službe v preteklem letu ter pregledali načrte za letošnje leto. Podrobneje so se seznanili z novim članom v skupini Kolektor, to je podjetjem Kolektor CPG. V preteklem letu se je koncernska kadrovska ukvarjala s projektom nagrajevanja po učinku in ga vpeljala oziroma ga vpeljuje v večino podjetij na slovenskih lokacijah, razvili in uvedli so tudi novo aplikacijo za podporo temu procesu. Zaključili so projekt prenove podjetniške kolektivne pogodbe v Kolektor ATP in jo s tem tudi sprejeli ter pričeli z aktivnostmi za ta projekt še na idrijski lokaciji. Pripravili so Dan znanja, izbrali ekipo zaposlenih za konzorcijski študij MBA in začeli s projektom razvoja ključnih kadrov in talentov v Kolektor ATP. S strani kadrovske službe Kolektor CPG so udeleženci izvedeli, da podjetje delo zagotavlja 430 zaposlenim, od katerih jih je 20 s statusom invalida ter še 350 s statusom pogodbenega partnerja. Glavni kadrovske izzivi podjetja se navezujejo na nihanja prihodkov med letom, saj je v poletnem času več dela kakor v zimskem. V obdobju naslednjih petih let je na vidiku 110 upokojitev, usposabljanja novo zaposlenih do zmožnosti samostojnega opravljanja dela pa trajajo tudi do 5 let. Kot najboljši način za usposabljanje se je izkazalo praktično delo in prenos tihega znanja od strokovnjakov k vajencu tekom prakse. Poseben izziv podjetju predstavlja tudi digitalizacija procesov. V praktičnem delu konference so udeleženci zbirali inovativne ideje na temo trenutno najbolj aktualnih izzivov. To je, kako poiskati in v podjetja pripeljati nov kader in kako znižati bolniški stalež. Kot so povedali, se jim je porodilo veliko dobrih idej, od katerih bodo najboljše tudi izvedli. Projekti, ki kadrovske službo čakajo letos, so ciljno iskanje in razvijanje kadrov v Sloveniji, Bosni in Hercegovini ter Srbiji, izbor in priprava zaposlenih za zasedbo delovnih mest v podjetjih koncerna v tujini, sistematizacija na osnovi procesne organiziranosti, informatizacija kadrovskih procesov, prenova obstoječega mentorskega sistema, razvoj ključnih kadrov in talentov, priprava akademije za vodje ter standardizacija agencijskega dela, nagrajevanja po učinku ter podjetniške kolektivne pogodbe.

S skuterjem po Indoneziji in Asia Exchange

Dijana Čataković

Po koncu potovanja me je prijatelj Iztok vprašal, če sem kdaj pomislila, da bi se z majhnim skuterjem odpeljala iz Idrije do Portugalske. V glavi sem si predstavljala zemljevid Evrope in jasno odgovorila: »Ne.« Pa mi je takoj vrnil žogico: »Sama si prevozila več kot le pot od Idrije do Portugalske, in to v deževni dobi.« Ostala sem brez besed in se šele takrat zavedela, kako naporno in dolgo potovanje je v resnici za mano.

Sedem mesecev je minilo, odkar sem priletela v Indonezijo. Nikogar nisem poznala, pričakovanj nisem imela. Celotna zgodba se je začela, ko sem mrzlega, zimskega dne v študentski sobi ob ljubljanskem nabrežju opazovala sliko valov, ki je visela na moji steni. Odločila sem se, da se prijavim na študijsko izmenjavo nekam daleč v tople kraje. Preko spleta sem izvedela za program Asia Exchange, ki študentom s celega sveta omogoča opravljanje študijskega semestra na eni izmed šestih lokacij v Aziji (Indonezija, Malezija, Japonska, Južna Koreja, Tajsko in Kitajska). Izbrala sem Bali, ki ponuja študij prava v povezavi z lokalnimi kulturami in običaji ter človekovimi pravicami. Opravila sem prijavo in nekaj mesecev pozneje izvedela, da sem sprejeta. Novico sem delila z bližnjimi, ki so bili kar malce zaskrbljeni, čemu tako

Veseli ob prihodu v vas po naporni vožnji skozi džunglo

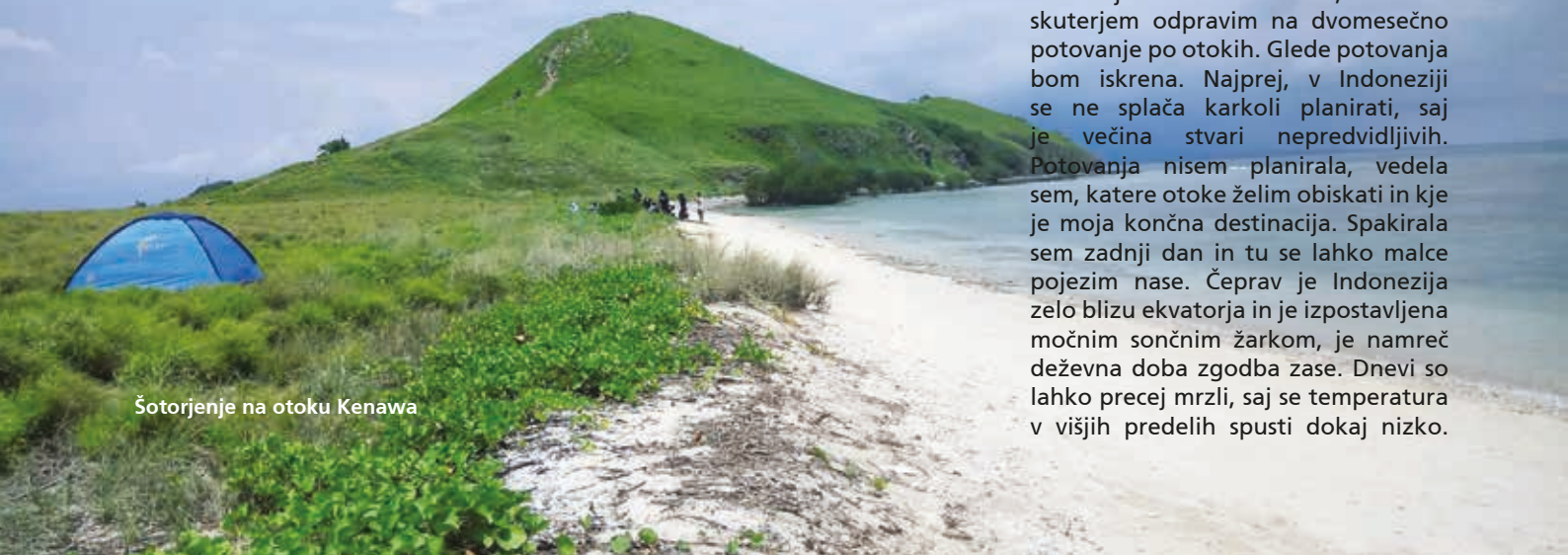
daleč in kako se bom znašla. Jaz se s tem nisem preveč obremenjevala. Avgusta sem spakirala torbo in preko Istanbula priletela v Džakarto.

Življenje na Baliju je zanimivo. Čeprav je otok precej socializiran, je vpliv hinduizma zelo močan, zato so navade precej drugačne od domačih. A o Baliju ste zagotovo že velikokrat

slišali in brali, zato ga tokrat puščam ob strani.

Zanima me, koliko od vas je že slišalo za Sumbawo, Kenawo, otoke Moyo, Padar, Flores ...? Vsi ti otoki so namreč del Indonezije in mnogo lepši od slavnega in prenatrpanega Balijsa.

Po zaključeni študijski izmenjavi na Baliju sem se odločila, da se s skuterjem odpravim na dvomesečno potovanje po otokih. Glede potovanja bom iskrena. Najprej, v Indoneziji se ne spleča karkoli planirati, saj je večina stvari nepredvidljivih. Potovanja nisem planirala, vedela sem, katere otoke želim obiskati in kje je moja končna destinacija. Spakirala sem zadnji dan in tu se lahko malce pojezim nase. Čeprav je Indonezija zelo blizu ekvatorja in je izpostavljena močnim sončnim žarkom, je namreč deževna doba zgodba zase. Dnevi so lahko precej mrzli, saj se temperatura v višjih predelih spusti dokaj nizko.

Šotorjenje na otoku Kenawa

Vasi v višjih delih so vetrovne, zato so dolge obleke več kot dobrodošle. Močno sem pogrešala svojo spalno vrečo, ki sem jo pustila doma, saj sem mislila, da bo odeja dovolj. No, zaradi tega sem nekaj noči precej zmrzovala. Za prenočišča nisem nikoli plačala. Odločila sem se namreč, da bom bivala pri domačinih, s seboj pa sem vzela tudi svoj šotor.

Na večini otokov sem vedno brez težav našla prenočišče, saj so Indoneziji izjemno gostoljubni. Včasih sem po nekajurni vožnji prispela do vasi in pričela z iskanjem lokacije za postavitev šotora. Četudi bi želel spat v kakšnem homestayu ali hostlu, tam ni ničesar. Si pa kot tujec na neturističnih otokih deležen ogromne pozornosti. Takoj, ko se nekje ustaviš, se okoli tebe nabere kopica domačinov, ki te samo spremljajo in opazujejo, kaj počneš. Včasih je to lahko precej naporno, sploh, ko po nekajurni vožnji v močnem monsunu ves sestradan končno najdeš majhen warung (lokalna restavracija), kjer imajo na izbiro riž in nekaj zelenjave ter pekočo omako, vse izgleda vsaj eno leto staro, a ti si srečen, da sploh imajo karkoli. Utrujen se usedeš za mizo, v naslednji minuti pa za tvojo mizo prisede šest moških, ki samo strmijo vate, medtem pa še poskusijo tvojo hrano in si sposodijo tvoja očala ter brez premora sprašujejo vprašanja, ki si jih slišal že stokrat poprej. Mau ke mana mister? (Kam greš gospod), od kod prihajaš ... Seveda sem vedno nabrala tisti zadnji kanček energije in prijazno odgovarjala, dokler jim ni zmanjkalo vprašanj. Zavedala sem se, da sem zanje morda eden redkih popotnikov, ki jih srečajo, medtem ko sem jaz domačine srečevala na vsakem koraku. In ti ne morejo vedeti, da si na enaka vprašanja v istem dnevu odgovoril že več kot petdesetkrat. Na Baliu sem se pet mesecev učila bahasa indonezijsčine, kar mi je na potovanju prišlo zelo prav. V odročnih mestih in vaseh ne govorijo angleško. Velikokrat se celo zgodi, da ne govorijo indonezijsčine, pač pa lokalni jezik (sundo, sulaveziščino ...), ki ga žal ne razumem takrat pride na vrsto pantomima. Še zdaj ne morem verjeti, kako preprosto je bilo dobiti prenočišče. Sprašujem se, kako bi ravnali pri nas v Idriji, če bi temnopolti turist prišel v mesto in na cesti spraševal ljudi, pri komu lahko prespi. Koliko ljudi bi ga takoj pripeljalo v svojo hišo, mu ponudilo svojo posteljo, medtem ko bi sami spali na tleh? Da, to se je tu vedno dogajalo. Vsi so mi brez težav ponudili prenočišče, hrano,

pijačo ... Pa čeprav sem velikokrat razložila, da sem jaz tista, ki želi spat na tleh in da naj njihovo hrano raje dajo svojim otrokom, tega nikakor niso želeli. Tako sem imela možnost spoznati pristno kulturo domačinov, videti, v kakšnih razmerah živijo, s čim se prehranjujejo ... Še zdaj se živo spomnim situacije, ko sem v vasi Cancar večerjala z družino, ko sta mimo skupnega prostora, kjer smo jedli, pritekli dve podgani. Ustrašila sem se, gospa pa se je nasmejela in rekla: »Zato pa imamo mačko.« Hiša, v kateri so živeli, je bila v res slabem stanju. Bili so brez tekoče vode, večinoma so jo ujeli v deževnih dneh. Električne niso imeli speljane v vseh prostorih. Ko sem spala pri njih, je sploh niso imeli, zato je ena izmed hčerk domačo nalogo delala ob sveči. Stranišče je bila luknja zunaj ob riževem polju. Razmere, v katerih si verjetno redko kdo od nas predstavlja živeti celo življenje.

Moje potovanje sem pričela na Baliu in se s trajektom najprej podala na Lombok, ki spada pod

provinco Zahodna Nusa Tenggara. Na Lomboku živi dobre tri milijone ljudi, večinsko prebivalstvo so ljudje Sasak, ki so po večini muslimanske veroizpovedi. Lombok je razdeljen na pet regij. Sama sem prepotovala cel otok, a moja najljubša dela sta severni in jugozahodni del otoka. Severni del je precej hribovit in v primerjavi z južnim veliko hladnejši. Tam se nahaja tudi ena izmed najbolj turističnih točk, vulkan Rinjani. Mene so najbolj navdušile gorske vasice, ki so obdane z zelenimi hribi. Vasice so živahne, ljudje večino časa preživijo na polju, saj so tam nasadi kave, kakava, arašidov, soje, feferonov ... Jug otoka pa skriva čudovite plaže, predvsem jugozahodni del je zaenkrat še precej neokrnjen in poln palmih dreves. Verjetno se bo to kmalu spremenilo, saj so mi domačini povedali, da so številne predele kupili nemški investitorji, ki tam nameravajo zgraditi hotele.

Pot sem nadaljevala na otok Kenawa, ki se nahaja med Lombokom in Sumbawo. To je majhen, popolnoma

Otok Padar

Jezera Kelimutu

Slap prince Diane, otok Moyo

nenaseljen otok, na katerem je majhen vulkan. Otok je pravi kraj za popoln oddih, saj je načeloma tam moč slišati le šumenje valov. Na ta otok sem prišla z ribiško ladjico, odpravila sem se v pristanišče, ribičem povedala, kam želim, nato smo barantali za ceno in v pol ure sem se že sprehajala po otoku. Na Kenawi sem preživela le dva dneva, saj je otok res majhen in razen snorkljanja, plavanja in poležavanja tam ni kaj veliko za početi. Ker je otok tako neokrnjen, na njem ni trgovin ali restavracij, zato moraš vodo in hrano prinesiti s seboj.

Nato sem pot nadaljevala po otoku Sumbawa. To je 15.214 km² velik otok in na njem prebiva 1,4 milijone ljudi. Potovanje po tem otoku je

prijetno, saj so Avstralci zgradili asfaltno cesto, zato se brez težav lahko pelješ po glavni cesti, ki vodi čez otok. Vendar to velja le za eno glavno cesto. Enkrat sem se odločila, da del otoka skušam prečkati po drugi cesti, kar je bila velika napaka. Cesta je bila popolnoma uničena, vodila pa je skozi gosto džunglo. Na poti je začelo močno deževati in tako sem se znašla sredi neprijetne situacije, ko sem v boleče močnem dežju vozila po kamniti cesti, katere kamenje je bilo tako ostro, da je uspelo prebosti mojo zračnico. Na poti sem srečala še nekaj opic in kač. Premražena sem po mučnih 30 kilometrih le prispela v prvo vas, kjer sem lahko zamenjala zračnico in dotočila gorivo. Sploh si

ne upam pomisliti, kako bi se zgodba zaključila, če te vasi tam ne bi bilo. Morda bi še zdaj porivala skuter skozi globoke blatne luže.

Sumbawa je pravi raj za surferje, saj je v primerjavi z Balijem, ki ravno tako velja za deskarski raj, precej manj obiskana, zato so plaže bolj prazne in tako veliko bolj prijetne za surferje, ki se jim ni treba v gneči privariti za valove. Otok je tudi zelo čist in zelen. Številni nasadi koruze in banan se raztezajo od zahoda proti vzhodu.

Severno od Sumbawe se nahaja otok Moyo, ki zagotovo spada med moje tri najljubše otoke. Gre za majhen otok, na katerega prispeš po triurni vožnji

Domačini v vasi Bela, Flores

kot sem pričakovala. Ker so bili valovi preveliki, trajekt ni mogel pluti na Flores. Tako sem vsak dan čakala na boljše razmere. Nihče ni vedel, kdaj bo trajekt plul, tako da smo vsi samo sedeli v pristanišču, ki se je iz dneva v dan bolj polnilo. Številni domačini, vozniki tovornjakov, družine, ki so čakale, da končno lahko prečkajo ocean. Vsak dan smo neutrudno spraševali, kdaj naj bi trajekt plul, pa smo vedno dobili odgovor: mogoče jutri, naslednji dan pa spet isto: mogoče jutri ... Dokler ni četrty dan ob enajstih zvečer nekdo zaklical, morje je mirno, trajekt pluje zdaj! Vsi smo se začeli prerivati za karto in mesto na trajektu. Pristanišče je v tistem trenutku iz skoraj popolne tišine postalo izjemno glasno. Tovornjaki so se rinili, da bi dobili mesto na ladji, ljudje pa z ogromnimi vrečami in torbami tja skoraj tekli. Tako smo po štirih dneh končno odpluli. Po šesturni vožnji smo zjutraj prispeli v Labuan bajo, pristanišče na Floresu. Zaradi

Jezera Kelimutu se nahajajo v vasi Moni in so za domačine zelo pomembna, saj verjamejo, da so prostor, kamor odidejo duše umrlih. Prvo jezero se imenuje Tiwu Ata Mbupu (jezero duš prednikov), drugo Tiwu Nuwa Muri Koo Fai (jezero duš mladih) in tretje Tiwu Ata Polo (jezero zlobnih duhov).

Zadnji otoki, preden sem se podala nazaj proti Baliju, so bili otoki v parku Komodo. Tam sem se odločila za dvodnevni izlet, ki vključuje noč na ladji. Večina ribičev, ki imajo ladjice in vozijo turiste, je povezanih z agencijami v mestu. Te agencije vedno sestavijo skupine in tako je na ladji vedno od 6 do 10 oseb skupaj. Agencije imajo seveda svoje cene, ki so bile za mojo študentsko denarnico precej visoke. Po kratkem razmisleku sem se odpravila v pristanišče in pričela z barantanjem direktno z ribiči. Ti se zame sprva niso zmenili in so me vsi usmerjali v mesto v njihove agencije. A ker se trmasto nisem vdala, me je k sebi na ladjo povabil eden izmed ribičev, tako da sem se pridružila naključni skupini ter plačala precej bolj prijetno, neturistično ceno.

Hiša domačinov, pri katerih sem prespala v vasi Cancar

V dveh dneh smo videli štiri otoke, Rinco, Padar, Komodo in Kalong. Na otokih Rinca in Komodo se nahajajo komodoški zmaji, največji kuščarji na svetu, ki lahko zrastejo tudi do tri metre in tehtajo od 80 do 150 kilogramov ter lahko dosežejo hitrost tudi do 20 km/h. Izjemni izkušnji sta bili tudi plavanje z mantami, ogromnimi ribami, ki lahko dosežejo velikost sedmih metrov, ter obisk plaže roza barve, ki takšno barvo oddaja zaradi mikroskopsko majhnih živali, imenovanih foraminifera, ki proizvajajo rdeč pigment na koralnem grebenu. Po obisku nacionalnega parka Komodo sem se preko Sumbawe in Lomboka vrnila na Bali.

z ladjico. Moyo je ravno tako precej neturističen otok z izjemo enega dela, kjer je postavljen luksuzen hotel, kamor so prihajale in še prihajajo zelo slavne osebe, kot so princesa Diana (po kateri so tudi poimenovali enega izmed slapov), David Beckham in drugi. Po otoku se lahko voziš s skuterjem, čeprav tam ni pravih cest, temveč zgolj potke. Ljudje so izjemno gostoljubni, bivajo v hišah, ki so zgrajene na lesenih tramovih. Večina ljudi se preživlja z ribolovom, ostali pa se na delo vsak dan z ladjico vozijo na Sumbawo.

slabih vremenskih razmer manjše ladjice takrat niso vozile v nacionalni park Komodo, zato sem se odločila, da se najprej odpravim preko otoka do moje končne destinacije – jezer Kelimutu.

Flores je otok, ki ga je v 16. stoletju poimenoval portugalski kolonist. Ljudje in navade so zato tu precej drugačne kot na ostalih otokih. Glavna religija je krščanstvo. Domačini imajo precej svetlejšo polt in po večini kodraste lase. Na trenutke sem se res počutila kot na Portugalskem. Tudi imena in lokalni jezik zvenijo precej portugalsko. Otok ima polno spektakularnih vulkanov, jezer, vrelcev, skritih plaž, riževih plantaž ...

Ker sem potovala januarja in februarja, ko je v Indoneziji deževna doba, je bilo potovanje precej bolj zahtevno, kot bi bilo v sušni dobi. Pogosto je tako močno deževalo, da nisem mogla voziti hitro, saj so bile ceste spolzke, s številnimi luknjami in prepadi, zato bi že majhen zdrs lahko bil usoden. Pot je bila tako veliko bolj utrujajoča in počasnejša sem se premikala čez otoke. Vsega skupaj sem prevozila več kot 3000 kilometrov.

Ne glede na vse, še bi šla, še enkrat od začetka. Le z majhno spremembo, naslednjič v sušni dobi.

Po obisku Sumbawe se je moja pot nadaljevala na otok Flores. V mestu Sape (Sumbawa) sem se zadržala dlje,

Lions klub Idrija z dvema projektoma

Anja Erjavec, Nataša Luša

Lions Clubs International je mednarodna organizacija, ki je bila ustanovljena 7. julija 1917 v Chicagu v ZDA, njen pobudnik in ustanovitelj pa je tedanje poslovneže iz Chicaga spodbujal k humanitarni dejavnosti. Danes ta organizacija šteje 1,35 milijona članov iz 197 držav sveta in je s tem največja mednarodna prostovoljna organizacija na svetu, katere poslanstvo je na različne načine pomagati soljudem v okolju, kjer živimo. Tudi člani idrijskega Lions kluba so aktivni in so v prvi polovici letošnjega leta že izpeljali dva večja projekta.

Plakat miru

Idrijska Galerija Magazin je vrata odprla dobrodelni razstavi likovnih del v okviru mednarodnega natečaja Plakat miru, ki ga vsako leto organizira mednarodna zveza Lions klubov po vsem svetu. V tem projektu z velikim veseljem in veliko energije sodelujejo mnogi slovenski Lions klubi in tokrat, na jubilejnem 20. natečaju, prvič tudi Lions klub Idrija. Pod njegovim okriljem so na natečaju sodelovali učenci osnovnih šol Idrija, Spodnja Idrija, Črni Vrh in Cerkno ter njihove mentorice.

»Mir je za nas k sreči nekaj tako samoumevnega, da ga v vsakodnevni pogovori niti ne omenjamo, čeprav nas mediji dnevno zasipajo z najbolj strašljivimi poročili z različnih koncev sveta,« je zbrane na otvoritvi dobrodelne razstave nagovorila predsednica Lions kluba Idrija, Miranda Groff Ferjančič.

Namen natečaja, ki je bil leta 2016 poimenovan Praznujmo mir, je učence, stare od 11 do 13 let, spodbuditi k razmišljanju o življenju, Zemlji, pomenu miru in medsebojnih odnosih. Učenci so s pomočjo

mentorjev svoje misli in ideje izrazili z različnimi likovnimi tehnikami. V vseh štirih sodelujočih lokalnih osnovnih šolah je nastalo kar 238 likovnih del, med katerimi je komisija izbrala 57 najboljših, ki so bila tudi razstavljeni. Od slednjih so na razstavi razglasili štiri najboljša dela, iz vsake šole po eno, še dvanajstim pa so podelili posebne pohvale. Celotno ocenjevanje je potekalo na različnih ravneh, od lokalne do mednarodne, zaključni izbor pa je potekal v Združenih državah Amerike, kamor je bilo poslano tudi zmagovalno likovno delo iz Slovenije.

Dogodek je imel tudi dobrodelno noto. Na razstavi so priredili bazar razstavljenih likovnih del. Obiskovalci so tako s prostovoljnimi prispevki polepšali svoje domove z izbrano sliko, hkrati pa namenili neprecenljiv prispevek otrokom na šolah, ki so na tem tečaju sodelovale. Krepili so pomen dobrodelnosti ter pomen miru v svetu kot ključni pogoj za srečo in razvoj posameznika in človeštva.

Dan na snegu za slepe in slabovidne

Lions klub Idrija je na smučišču Smučarskega centra Cerkno že drugič zapored organiziral Dan na snegu za slepe in slabovidne ter njihove družinske člane. Lansko leto se je dogodka udeležilo devet družin in prav toliko se jih je prijavilo tudi letos, skupaj torej trideset udeležencev. Organizacijo dogodka je na strani Lions kluba Idrija prevzel Andrej Kren, pomagali pa so mu številni člani in njihovi družinski člani, ki so se preizkusili v vlogi spremljevalcev slepih smučarjev na alpskih in tekaških smučeh, spremljevalcev otrok in sprehajalcev.

Če je bilo lansko leto ob prvem dogodku med spremljevalci precej treme in negotovosti, kako bo mogoče poskrbeti za spremstvo povsem slepih smučarjev, se je letos izkazalo, da dobra volja in pripravljenost pomagati premagata tudi oviro slepote. »Vse je v komunikaciji,« je dejal Frenk Mlačnik,

ki se je udeležil tudi lanskega dogodka. Frenk je dober smučar, čeprav je popolnoma slep. »Med smučanjem se moram povsem zanesti na navodila spremljevalca, glede smeri, roba smučišča. Največji problem predstavlja gneča, zato najraje smučam med tednom. Smučal sem tudi že na FIS progi v Kranjski Gori. Strmine se ne bojim, na njej je še lažje smučati, ker ti teren pove, kam moraš. Tudi padel sem že, tega se ne bojim. To, da sem lahko danes tukaj z družino in da tudi otroka lahko smučata, pa mi pomeni največ.« »Mislim, da smo lansko leto razbili strah, letos pa smo si pridobili vse kompetence za vodenje slepih na smučišču,« je povedal Stojan Kokošar, ki se je preizkusil v vlogi spremljevalca slepega smučarja.

Vreme je lansko leto nadvse razvajalo udeležence dogodka in ob slabih napovedih je bilo težko verjeti, da se lahko zimska pravljica ponovi, zlasti po vremensko neugodnem petku. A na smučišču nas je čakalo sonce, proge so bile zaradi novo zapadlega snega še lepše, ljudi pa je bilo zaradi bojzani pred slabimi cestnimi razmerami malo.

Lepa vremena se je posebej razveselila Silva Albreht, ki je na dogodek prišla prvič s slabovidnim možem Stanetom in tremi otroki. Sama ne smučata, so se pa dneva na snegu nadvse razveselili otroci. »Prvič smo na snegu skupaj kot družina. Fanta sta bila že na tečaju v šoli, sicer pa nimamo možnosti, da bi otroke peljali na smučanje. Čudovito je, da smo lahko šli skupaj, pa tudi to, da je nekdo prevzel skrb za otroke,

da lahko greva midva brez skrbi na sprehod, vsaj za ta kratek čas. Pa še voziti mi ni bilo treba, ker smo prišli z avtobusom.

Tudi Jana Fuhrer se je dneva na snegu udeležila že drugič. »Lani sem se imela super, zato sem se prijavila tudi letos.« Jana kljub slepoti trenira atletiko, skok v daljino, tudi dobro smuča, a za njeni spremljevalki Mirando Groff Ferjančič in Tatjano Dizdarevič je bila izkušnja poseben izziv. »Mene je bilo najbrž bolj strah,« je bila iskrena Tatjana Dizdarevič. A se je strah že po prvi vožnji razblinil.

Po dopoldnevu na snegu, ki so ga udeleženci preživeli bodisi na smučeh bodisi na sprehodu, je sledilo kosilo v Alpski perli. Vsi udeleženci so v spomin prejeli spominek, ki ga je prav za to priložnost izdelal Ludvik Feltrin iz rokodelskega društva Driklc iz Cerknega.

Dan na snegu je bil za vse udeležence izjemen dogodek. Slepim smučarjem

je bilo omogočeno spremstvo na smučišču, njihovim otrokom in partnerjem izkušnja, da so se lahko odpravili na smučanje kot druge družine, njihovim spremljevalcem zavedanje o krhkosti človeškega bivanja in spoznanje, da le skupaj nekaj pomenimo in da je v življenju najpomembnejša vrednota čas, ki ga namenimo drug drugemu.

Pri organizaciji Dneva na snegu za slepe in slabovidne se je že drugič izkazal Hotel Cerkno, ki upravlja Smučarski center Cerkno, saj so udeležencem iz vrst slepih in slabovidnih, njihovim družinskim članom in njihovim spremljevalcem zagotovili brezplačno smučarsko karto oziroma prevoz s sedežnico do vrha smučišča in v dolino, smučarsko opremo so posodili tistim, ki jo potrebujejo, in brezplačno toplo malico so zagotovili za udeležence iz vrst slepih in slabovidnih in njihovih družin. Zato gre posebna zahvala tudi gospe Manueli Božič Badalič, direktorici Hotela Cerkno, in sodelavcem na smučišču.

Intervju: Luka Rupnik

Košarko ponovno igram z nasmehom

Mitja Zelenc

Luka Rupnik ima košarko zapisano v genih. Ob očetu in drugih domačih trenerjih je v Idriji začel svojo pot, ki se je v srednješolskih letih hitro vzpenjala, tako da je postal eden najobetavnejših mladih igralcev v Evropi in član reprezentance Slovenije. Po prestopu v Olimpijo je v obdobju krize spoznal pomembne življenjske vrednote, svojo novo priložnost pa je z zaupanjem v trdo delo poiskal v Španiji, kjer trenutno brani barve prvoligaša Fuenlabrade. Z njim smo se pogovarjali ob njegovi kratki vrnitvi v domači kraj.

Dobrodošel doma, Luka! V Idriji te je pričakalo sonce. Kako se počutiš, ko si se po več mesecih znova vrnil v domači kraj?

Doma sem po spletu okoliščin, saj se nismo uvrstili v Copa del Rey. Ta veliki košarkarski dogodek v Španiji traja pet dni in v klubu so nam dali dovoljenje za odhod domov glede na to, da za novo leto nismo imeli premora. Lepo je bilo že na letališču, ko me je prišel iskat oče, zdaj pa se veselim srečanj s prijatelji, da si napolnim baterije in dobim nov zagon za zaključek sezone.

Idrija ima posebno mesto v tvojem življenju. Kako je na tvoj košarkarski razvoj vplivala družina?

Največji vpliv name ima nedvomno oče Zdravko, ki je hkrati tudi moj življenjski vzornik. Od njega sem se naučil, da je za doseg cilja potrebno trdo in vztrajno delati. Za žogo sem v klubu tekal že od svojega petega leta naprej. Takrat je bil oče trener v Spodnji Idriji in mi je, kljub temu da sem bil toliko mlajši od vseh ostalih, dovolil, da sem skupaj z njim hodil na treninge. Kasneje je bil prisoten na vseh mojih tekmah, vozil me je

na gostovanja, na reprezentančne zборе. Vedno je bil tam, ko sem ga potreboval. Oba z mamu Zlatko sta me spodbujala. Tudi ona je rada prišla na tekmo. Doma me je po tekmi pričakala, ne glede na to, ali sem izgubil ali zmagal. Še vedno v njej najdem največjo čustveno podporo. Ko stojim na liniji prostih metov in se pripravljam na pomemben met, me vedno umirijo iste besede, ki jih imam v glavi: »Če bom zadel ali zgrešil, mama me bo še vedno imela rada.« Obema sem in bom zato vedno hvaležen. Omenil bi tudi širšo družino, nono in deda ter strica Francija. V živo ga nisem videl veliko igrati, sem pa stalno poslušal zgodbe o njem. Tekmo z Olimpijo, ko jim je dal 42 točk, sem si velikokrat pogledal na posnetku. Zaradi njega in Jake Lakoviča sem si tudi sam želel, da bi na dresu nosil številko 5. Franci me še vedno spremlja in mi po vsaki tekmi napiše kratko sporočilo s strokovnim komentarjem.

Kaj bi najbolj izpostavil iz obdobja, ko si treniral v Idriji?

V začetku je bila to igra, zabava in druženje z mojimi prijatelji, s katerimi smo še zdaj ostali v stikih. V Idriji sem začel trenirati s Sašem Kavčičem in Radom Veharjem, ki sta me spremljala do konca pionirjev in na to obdobje imam lepe spomine. V zaključku mojega idrijskega obdobja je kot trener z delom začel Mirko Jurjavčič, ki je zastavil sistematično delo z generacijo 90/91, ki je bila zelo uspešna. Tej sva bila iz letnika 93 priključena midva s prijateljem Urbanom Kodelo. V teh dveh letih sem naredil zelo velik preskok in Mire mi je pri tem veliko pomagal. Vsako jutro me je ob šestih zjutraj odpeljal na individualni trening v Spodnjo Idrijo, kjer sem treniral do začetka pouka in me nato odpeljal v šolo. Nekoč mi je dejal: »Zdaj napreduješ, ampak enkrat bo prišel trenutek, ko se bo ustavilo in takrat boš moral delati še bolj.« Na ta njegov stavek se spomnim ob slabših trenutkih v karieri in še danes sem Miretu hvaležen, čeprav nisva več toliko v stikih kot nekoč.

Tvoje odlične igre niso ostale neopažene in povabljen si bil na prvi resnejši reprezentančni turnir Slovenia Ball 2007. Nam lahko zaupaš zgodbo s turnirja, ki so jo nedavno povzeli tudi španski mediji?

V finalu smo premagali Španijo. Odigral sem dobro tekmo (30 točk, 7 asistenc), najboljši igralec Španije pa je bil Jaime Fernandez. Od takrat naprej sva ostala v stikih in se nedavno

Foto: Emilio Cobos

kot nasprotnika ponovno srečala na velikem madridskem derbiju največjih rivalov med Fuenlabrado in Estudiantesom. Prvič sem začutil utrip tega derbija, ki si ga je ogledalo okrog 6000 ljudi. Španski mediji so se dokopali do te zgodbe o najinem prijateljstvu, ki sega v generacijo U14 in zato sva pred derbijem skupaj snemala intervju.

Po zaključku osnovne šole si šolanec in košarkarsko pot nadaljeval v Ljubljani. Je bila odločitev za Slovana pravilna?

To je bila moja najboljša odločitev. Čeprav so me vabili iz Olimpije, me je vendarle najbolj prepričal Miro Alilović, odgovorni za košarkarsko šolo pri Slovanu, skozi katero so šli vsi najboljši slovenski košarkarji tistega časa. Trenirali smo dvakrat dnevno, pred šolo in zvečer, pouk na bežigrasjski gimnaziji pa sem redno obiskoval. Moj razvoj je šel v smeri, ki smo si jo zastavili. Slovan mi je ogromno dal, jaz pa sem to vračal s svojimi dobrimi igrami, saj smo bili med drugim kadetski prvaki Slovenije. V tem obdobju sem se udeležil tudi Jordan Brand Classica in v Madison

Square Gardnu postal MVP igralec mednarodne tekme talentov. Šele kasneje sem dojel pomen tega priznanja.

Postal si tudi reden član vseh reprezentančnih selekcij. Katere dogodke bi izpostavil v reprezentančni karieri?

Z generacijo 93 sem EP U18 na Poljskem odigral na visokem nivoju. Trener Svetislav Pešič, ki je gledal vse naše tekme, je poklical selektorja Slovenije Maljkovića in me priporočil za vpoklic. Čeprav v Litvi leta 2011 nisem igral veliko, je bila zame udeležba na Eurobasketu z 18 leti velik dogodek. Naslednje leto je Slovenija gostila EP U20 in ekipa s trenerjem Sagadinom je imela za cilj osvojitve medalje. V prvem delu smo premagali vse nasprotnike, a uresničitev cilja nam je preprečila Francija v četrtfinalu. Kljub temu sem prvič osebno začutil, kako se Slovenci ob takih športnih dogodkih združimo skupaj. Leta 2015 sem se ponovno udeležil Eurobasketa z reprezentanco, ki jo je vodil Jure Zdovc. Čeprav praktično nisem igral, pa sem Juretu hvaležen, ker se je veliko ukvarjal z mano, mi pomagal

s svojimi nasveti in me tudi kasneje spremljal.

Epizoda pri Olimpiji se ni odvila ravno po tvojih željah. Kako ocenjuješ to obdobje?

Za Olimpijo sem se zavestno odločil. Takrat je igrala še v Evroligi, kar je bil v tistem času verjetno previsok nivo tekmovanja zame. Prvi dve leti mi je bilo res težko, ampak taka življenjska izkušnja mi je spremenila pogled na svet. Spoznal sem prave prijatelje, predvsem sem še bolj začel verjeti v trdo delo in zaupati, da se bo nekoč zaradi tega vse vrnilo. Med poletjem sva skupaj z Jako Blažičem trenirala po trikrat na dan, tudi do 8 ur, in fizično sem bil v najboljši formi v življenju. Z odličnimi igrami na prijateljskih tekmah sem si v tretji sezoni pridobil zaupanje trenerja Pipana. Olimpija z Mirzo Begićem je igrala odlično, ljudje so se vrnili v dvorano in ravno v trenutku, ko sem prevzemal vlogo prvega organizatorja igre, je prišla nesrečna poškodba hrbtna. Moja želja je bila velika, a telo ni zmoglo prevelikega napora. Zadnjo sezono sem po prihodu s članskega EP pričakoval ustrezno vlogo tudi v klubu. V nasprotju z dogovori sem kmalu spoznal, da sem obsojen na deset minut igre, čeprav sem verjel, da zmorem in sem to z določenimi igrami tudi dokazal. Nismo se razšli v lepih odnosih, a kljub temu sem zadovoljen, da sem v Olimpiji, ki je kljub vsemu še vedno znamka slovenske košarke, prebil štiri leta.

Čeprav je ostalo nekaj grenkega priokusa, pa je po drugi strani odločitev za odhod v tujino lažje dozorela. Kako je potekalo iskanje novega kluba med poletjem?

Klub, kjer bi bil nivo tekmovanja visok in kjer bi imel ustrezno vlogo, je bilo težko najti, zato sem se po pogovoru z očetom zavestno odločil, da napravim korak nazaj in stavim na svoje dobre igre ter upam, da me opazijo. Ker sem tip igralca, ki za dobro igro potrebuje svobodo in samozavest, smo iskali klub, kjer bi mi trener namenil vlogo nosilca, ki bi prosto vlekel poteze na igrišču. Podpisal sem pogodbo s španskim drugoligašem Forca Lleida, ki ima dvorano za 6000 ljudi in kjer je košarka glavni šport v mestu. Trener Borja Comenge, ki mu bom še dolgo hvaležen, mi je izkazal popolno zaupanje in mi pomagal, da sem se na ta način razbremenil krča iz Olimpije. Sistem igre je prilagodil mojim karakteristikam s hitro in atraktivno košarko. Po derbiju pred nabito polno dvorano z Breoganom smo bili

po petih krogih edini neporaženi na vrhu lestvice. Lleida je v košarkarskem smislu dobila novo upanje, prodali so 2500 letnih vstopnic po 100 evrov, sam pa sem igral vrhunsko in nekega dne me je poklical agent in dejal: »Luka, ACB ligaš te hoče!«

Kaj se je dogajalo po klicu iz Fuenlabrade?

Fuenlabrada je izrazila pripravljenost plačati odškodnino, ki so jo kasneje zaradi resnega zanimanja povišali celo na 200 odstotkov. Po pogodbi bi sicer moral ostati še štirinajst dni, da najdejo zamenjavo zame. Ravno zaradi mojega odnosa do Lleide mi je predsednik kluba osebno rekel: »Luka, če želiš, te pustimo takoj.« In že naslednji dan sem bil na vlaku za Fuenlabrado. Moje življenjske sanje, da bi igral prvo špansko ligo, ki je najmočnejša v Evropi, so postajale resničnost. Zavedajoč se priložnosti, ki se mi je ponudila, sem agentu poslal sporočilo po e-pošti, če mi lahko pošlje vse akcije novega kluba. Na vlaku sem imel med vožnjo dve uri časa za učenje. Moja punca Nina, tudi sama košarkarica, me je spraševala, jaz pa sem ponavljal. Zdelo se mi je, kot da sem se vrnil v gimnazijo ali na inštrukcije matematike. Naslednji dan smo igrali prvo tekmo in na mojem debiju zmagali. Igral sem več časa kot prvi organizator igre Hakanson, s katerim si sicer deliva igralni čas.

Trener Fuenlabrade Jota Cuspinera mi je rekel, da v življenju še ni doživel, da bi nekdo znal 40 akcij na pamet.

V kakšen klub in mesto si pravzaprav prišel?

Fuenlabrada je predmestje Madrida. Po številu prebivalcev jo lahko primerjam z Ljubljano, a v resnici je za španske razmere majhno, bolj ali manj delavsko mesto, ki me na nek način spominja na Idrijo s Kolektorjem. Ljudje so odprti, pozitivni in prijazni, a hkrati ponosni in močnega karakterja. To mi je všeč. Med navijači prevladujejo starejši ljudje. Skoraj vedno napolnijo dvorano in zvesto ter glasno navijajo, zato doma premagujemo tudi dobre ekipe, kot sta na primer Valencia ali Gran Canaria. Zelo dobro so me sprejeli, ustavljajo me na cesti in se želijo pogovarjati z mano. Tradicionalne so tudi večerje za igralce, ki jih prirejajo različne navijaške skupine. Klub ima dvajsetletno tradicijo igranja v ACB ligi. Njihova legenda je Velimir Perasović, tu so med drugim igrali tudi Gustavo Ayon, Pablo Prigioni, Brad Oleson. V letošnji sezoni smo prvič nastopili v Eurocupu in se skoraj prebili v TOP8. V prvenstvu so bili ob mojem prihodu na zadnjem mestu z razmerjem 1-5, zdaj pa smo z devetimi zmagami v sredini lestvice in se borimo za uvrstitev v play-off.

Foto: Emilio Cobos

Špansko prvenstvo ima svojo kakovost. Kako si se na parketu znašel ob zvezdnikih Realu in ostalih ekip?

Prve tri, štiri tekme sem odigral celo s prevelikim spoštovanjem. Bil sem vesel, da sem del španske lige, a moja statistika ni bila blesteča. Prelomna tekma je bila v Madridu z Realom, ko so me obiskali starši in prijatelji iz Idrije. Tisto tekmo sem prvič v ACB ligi dosegel 10 točk. Od takrat naprej sem agresiven in imam indeks v povprečju višji od 10, kar je za špansko ligo zelo dobro. Na zadnji tekmi v Bilbau pred 10.000 gledalci me je trener prvič postavil v začetno peterko. Mediji neverjetno dobro pokrivajo košarko, zato sem si s svojimi potezami pridobil nek ugled tudi pri tekmečih. Lepo je, ko ti Lull ali Campazzo rečeta, naj samo tako nadaljujem. Španci izjemno cenijo talent, stvari, ki se jih ne da naučiti. Nekateri me primerjajo z Raulom Lopezom, odličnim igralcem, ki je rad podajal za hrbtom in metal trojke z devetih metrov. Tudi trener Cuspina poudarja, da imajo taki igralci »magijo«, a obenem je izjemno strog in pravi, da moram še veliko stvari izboljšati. Igre se stopnjujejo, a s tem se večja tudi pritisk, saj se moraš vsak dan znova dokazovati. Zaradi tega nočem preveč govoriti o igrah, hočem ostati na trdnih tleh in nadaljevati z delom po začrtanih smernicah.

Kako si se znašel v privatnem življenju, saj prvič živiš v tujini?

V Španiji nisem sam, saj je z mano punca Nina, ki je absolventka Fakultete za šport. Vpisala se je v intenzivni tečaj španščine, ker želi prihodnje leto tu študirati Erasmus magisterij. Tudi meni pomaga pri učenju španščine, včasih skupaj doma pogledava kakšen film s španskimi podnapisi. Jezik že dobro razumem, začel pa sem se tudi pogovarjati, saj je to pomembno za stik z navijači, ki večinoma ne govorijo angleščine. Njena prisotnost mi pomeni vsestransko oporo, sam pa sem zato lažje osredotočen samo na košarko.

V stiku sem tudi z ostalimi slovenskimi športniki, ki igrajo v Španiji. Največkrat se slišiva z Blažičem in Miho Lapornikom. Ko igramo medsebojne tekme, se zvečer običajno dobimo na skupni pijači. V Madridu sta tudi Luka Dončić in Jan Oblak. Ko smo bili z Oblakom na skupni večerji, sem se lahko prepričal, kako ga ljudje cenijo in se na vsakem koraku želijo fotografirati z njim. On ostaja skromen, z glavo na pravem mestu. Z Luko imava različne urnike treningov, zato se ne vidiva pogosto, se pa redno slišiva preko What'supa. Njegova mama Mirjam, ki je v času, ko je oče Saša igral za Idrijo, redno prihajala v Modro dvorano, živi pri njem. Tudi Luka je na nek način povezan z Idrijo in večkrat za šalo pove kakšno

po idrijsko. O njem nima pomena izgubljeni besede, upam, da mu bo nekoč uspelo z NBA kariero. Vesel sem, ker me je košarka pripeljala v krog tako velikih športnikov, kot sta Jan in Luka.

Kako gledaš v prihodnost in kdaj te bomo spet srečali v Idriji?

Redni del prvenstva se zaključi 14. maja. Če pridemo v boj za naslov prvaka, nas v prvem krogu čaka Real in težko ga bomo preskočili. Po naporni sezoni bi si najprej rad vzel tri do štiri tedne čistega počitka. Predvsem se veselim poletnih dni v idrijski Beli. Ob Goranu Dragiču in Luki Dončiću, ki igrata na moji poziciji, se bo težko prebiti v reprezentanco za EP na Finskem. V novo sezono, kjer me morda čaka še dveletno podaljšanje pogodbe s Fuenlabrado, pa bi rad vstopil čim bolj pripravljen, zato bom del individualnih priprav naredil kar v Idriji s Sašem Kavčičem. Če se danes ozrem leto dni nazaj, sem hvaležen, da v težkem obdobju nisem izgubil upanja v trdo delo in da se mi je ponudila enkratna priložnost za vrnitev. Ravno zaradi poti, ki sem jo prehodil, verjamem v skromnost, trdo delo, obenem pa želim polno živeti sedanji trenutek. Nasmeh, s katerim ponovno igram košarko, je v moje življenje prinesel veliko svetlobe.

Foto: Emilio Cobos

36. festival idrijske čipke – 16.-18. junij

Tadeja Bezeljak

36. festival idrijske čipke, ki je s svojo odmevnostjo in prepoznavnostjo glavni promotor idrijske čipke, bo letos potekal med 16. in 18. junijem v Idriji.

Festivalsko dogajanje bo kot običajno zgoščeno v treh dneh, od petka do nedelje. Petkovo slovesno otvoritev bo letos zaznamovala ustvarjalna energija domačih, idrijskih ustvarjalcev, saj se bo po večletnem zatišju zopet obudilo delovanje Dramatičnega društva Idrija. Na odru se bodo društvu pridružili člani Male gledališke šole Gimnazije Jurija Vege Idrija, glasbeni del otvoritve pa bo sooblikoval Godalni orkester Glasbene šole Idrija. Izhodišče dramskega dogajanja bo sicer romanca Georga Bernarda Shawa Pygmalion, pri čemer se bodo na odru prepletali igra, glasba in ples.

Mesto bo živelo s čipko - na številnih razstavah bodo na ogled domače in tuje klekljarske umetnine, na voljo bodo strokovna srečanja in predavanja, klekljarske in ustvarjalne delavnice za vso družino, pokušina

domačih kulinarčnih dobrot, že 4. rekreativni tek za »Zlat klikl«... Program bo dopolnjevala ponudba izdelkov domače in umetnostne obrti ter druge kulturne in zabavne prireditve. Obiskovalci si bodo lahko poleg festivala in mesta ogledali številne tehnične, naravne in kulturne znamenitosti območja in poskusili idrijske kulinarčne posebnosti, zlasti okusne žlikrofe.

Eden od vrhuncev letošnjega festivala bo zagotovo velika modna revija slovenskih modnih oblikovalcev in študentov Naravoslovno tehniške fakultete s kreacijami z idrijsko čipko. Tudi ljubitelji večernih zabav bodo prišli na svoj račun, saj bodo tokrat med drugim nastopili Jan Plestenjak, Manca Špik in DJ Baro. Svoje praznovanje bo s posebno proslavo in glasbenim dogodkom v sobotnem popoldnevu obeležilo tudi Društvo upokojencev Idrija, ki letos slavi 70-letnico svojega delovanja.

Unikatno lepoto idrijske čipke bo letos dopolnjevala lepota cvetja, saj bo v Idriji potekal veliki mednarodni floristični dogodek. Floristi iz 10 držav

bodo izdelovali posebne cvetlične kreacije ter svoje cvetlične skulpture razstavili po mestu.

V nedeljo bo potekalo državno tekmovanje v klekljanju za priznanje Ivanke Ferjančič za otroke in odrasle, kateremu bo sledila podelitev priznanj najboljšim v vsaki kategoriji ter podelitev klekljarskih certifikatov. Nedeljsko popoldne bo obiskovalcem popestril radio Primorski val, ki bo v okviru svojega programa gostil različne glasbene izvajalce.

Vsebinski razvoj Festivala v zadnjih letih na eni strani sledi tradiciji, ki jo idrijska čipka pooseblja, na drugi strani pa je s svojo vsebino in pristopi v komunikaciji sodoben dogodek, ki svojo vsebino gradi na lastnostih, ki jih čipka nosi: natančnosti, spretnosti in iznajdljivosti.

Za več informacij o letošnjem programu Festivala sledite objavam na spletni strani www.festivalidrijskecipke.si in festivalskem Facebook profilu <https://www.facebook.com/festivalidrijskecipke/>.

ČAS ZA MENJAVO PNEVMATIK!!

PESTRA PONUDBA LETNIH PNEVMATIK IN PLATIŠČ

Vulkanizerstvo Bogdan Jereb s.p.

Spodnja Kanomlja 25a
041 475 372

V Domu upokoјencev Idrija zaposlena tudi kineziologinja

Klavdija Kobal Straus

Vsi se staramo. S staranjem si nabiramo znanja in izkušenj, žal pa marsikdaj tudi zdravstvene težave. Premalo gibanja, sedeč način dela, neustrezna prehrana, fizične obremenitve pri delu, neupoštevanje pravil varstva pri delu in mnogi drugi dejavniki kvarno vplivajo na naše telo. Ne le naš kardiovaskularni sistem, tudi naša gibala so vedno bolj obremenjena. Zato se nemalokrat srečujemo z bolečinami in okvarami, najpogosteje v predelu križa in zgornjih okončin.

S tem se srečujemo tako mi, ki smo še delovno aktivni, kakor tudi populacija starejših. Pri mlajši populaciji tovrstne težave ne prinašajo le neprijetnega počutja, bolečine, omejevanja aktivnosti, ki smo jih radi opravljali, krčenja socialne mreže, vodijo lahko v potrebo po bolniškem staležu, odsotnost z delovnega mesta, kar končno rezultira tudi v nižjih finančnih prihodkih posameznikove družine. Pogosto tovrstne težave postanejo kronične. Na drugi strani raziskave kažejo, da je pri starejši populaciji prav nesposobnost gibanja,

ki je pogosto pogojena s poškodbami in okvarami, katerim je pridružena bolečina, najpogostejši razlog, da ne zmorejo poskrbeti zase. Nesposobnost poskrbeti zase pa vodi v odvisnost od pomoči drugega, nemalokrat tudi v to, da starejša oseba ne more več ostati v domačem okolju.

Gibalna dejavnost gotovo izboljša kakovost življenja posameznika in sposobnosti za gibanje ne gre povezovati zgolj s kronološko starostjo. Prav v našem okolju nam nemalo starejših daje zgled, da leta

niso merilo za željo in sposobnost posameznika za gibanje in da mlajši brez potrebnega vložka v gibanje niso in ne morejo biti v boljši fizični kondiciji kakor starejši. Pa vendar se nam kdaj ob naši največji pripravljenosti in želji zatakne. Zgodi se poškodba, pojavi se bolečina, ki nas ovira pri normalnem funkcioniranju in želeni aktivnosti, starejše pogosto celo povsem onespobni. Takrat se velja zateči k pomoči strokovnjakov, ki bodo znali naše težave omiliti in pogosto celo povsem odpraviti.

Dom upokoјencev Idrija zaposluje tudi kineziologinjo. Kineziologija je veda o gibanju. Je veda, ki proučuje telesno dejavnost in njen vpliv na zdravje. Kineziolog je usposobljen za obravnavo različnih skupin ljudi – tako zdravih oseb ne glede na starost, oseb po poškodbah, pa tudi vrhunskih športnikov. Odlikujeta ga tako teoretično, kakor tudi praktično znanje, ki ju prenaša v svoje vsakdanje delo. Z izboljševanjem gibalnih sposobnosti, obvladovanja bolečine, pozitivno vpliva na fizične sposobnosti posameznika in s tem tudi na kakovost njegovega življenja. Delo kineziologa obsega tudi preventivo pred poškodbami in boleznimi na področju gibal ter ozaveščanje o zdravem življenjskem slogu, katerega nujni del je tudi gibanje. Tako naša kineziologinja pri uporabnikih naših storitev ne postane aktivna šele, ko se pojavi poškodba ali bolečina, pač pa že mnogo prej. Naše uporabnike spodbuja k redni telesni aktivnosti, ki poteka v obliki skupinskih in individualnih vaj, z njimi izvaja vaje ravnotežja, ki starejšim pripomorejo k boljši koordinaciji gibanja, večji fizični sposobnosti, krepitvi ravnotežja, s čimer se pomembno zmanjša tveganje za padec, ki predstavlja resno tveganje za starejšo osebo. Ob vsem tem pa poskrbi tudi za nas zaposlene, saj nas spodbuja in opozarja na vlogo ergonomije pri delu in varovanja

lastnega telesa pri fizičnih naporih, s katerimi se srečujemo pri vsakdanjem delu.

Upamo, da bodo storitve vseh strokovnjakov s področja zdravstvene nege, fizioterapije, delovne terapije in storitve kineziologa, ki jih danes v okviru sistema dolgotrajne oskrbe združujemo v Domu upokojencev Idrija, nekoč dostopne starejšim tudi v njihovem domačem okolju. Do takrat pa jih kot samoplačniške storitve lahko zainteresiranim občanom zagotovimo v prostorih Doma upokojencev Idrija. Več informacij lahko prejmete na 05 372 72 93.

Sara Vidmar se predstavi

Študij sem zaključila na Fakulteti za matematiko, fiziko in informacijske tehnologije v Kopru, kjer sem pridobila naziv diplomirana kineziologinja. Vedno me je zanimala povezava med mišično-skeletnim sistemom in njegovim delovanjem na človeško telo. Ker me veseli delo tako z mladimi kot s starejšimi, sem izkušnje na tem področju dela pridobivala med različnimi starostnimi skupinami. Dodatna znanja sem iskala z različnimi izobraževanji in s tem poglobila razumevanje delovanja človeškega telesa. Opravila sem tečaj kineziotapinga – terapevtske metode, ki učinkuje pri lajšanju različnih bolečin in skrajšuje čas rehabilitacije. Opravljen imam tečaj klasične in športne masaže, izobražujem se na področju tehnike Emmet, s pomočjo katere z rahlimi prijemi občutno vplivamo na zmanjševanje bolečine in povečanje gibljivosti gibalnega aparata. Poleg tega sem vaditeljica funkcionalne vadbe, kjer pod strokovnim nadzorom vodim vadbo, ki je individualno prilagojena in omogoča izboljšanje fizične pripravljenosti vadečih. Med svojim delom v Domu upokojencev Idrija sem pridobila različne izkušnje pri delu z ljudmi, predvsem pri reševanju težav gibalnega aparata. Usposobljena sem torej na področju preventive pred poškodbami in boleznimi, na področju rehabilitacije poškodb ter vodenja različnih programov za zmanjševanje bolečin človeškega gibalnega sistema.

- PREVOZI OSEB IN SKUPIN
- PREVOZI BLAGA
- HITRA DOSTAVA POŠILJK (Ljubljana in okolica)
- ORGANIZACIJA PREVOZOV
- RENT-A-CAR

RCT TRANS

Partizanska 8, 5280 Idrija
 rctrans@amis.net
 www.rctrans.si

☎ 041 648 393

☎ 051 316 999

Samozavestna v poletje

Časi, ko so ženske svoje noge in nepravilnosti na njih skrivale pod dolgimi krili, so že zdavnaj mimo. Današnja moda pa bokov, stegen, zadnjice in drugih delov telesa, kjer je nakopičena maščoba, prav nič ne skriva.

Celulit nastane zaradi zastoja tekočine v tkivih in je torej posledica motenj v krvnem obtoku. Je želatini podobna snov, sestavljena iz maščobe, vode in odpadnih snovi, ujeta tik pod kožo.

Zaradi zmanjšanega obtoka oslABLJENE kapilare prepuščajo tekočino v prostor med maščobnimi celicami. Na predelih, nagnjenih k celulitu, je tako upočasnen proces odpravljanja odpadnih snovi, zato se vezivno tkivo, nasičeno z vodo in škodljivimi snovmi, debeli in postaja trdo. Neposredno pod kožo nastajajo negibni žepki, ki učinkujejo kot goba, saj lahko vpijejo velike količine vode, se napihujejo in izbočijo, kar povzroča vidno nagubanost in mlahavost tkiva. Ker je oskrba s krvjo na nekaterih mestih prekinjena, tkivo ne dobiva dovolj kisika in hranilnih snovi, koža pa izgublja naravno prožnost in postaja luknjičasta.

Vzroki za nastanek celulita so lahko hormonska neravnovesja, nezdrav življenjski slog, ki ga zaznamuje premalo gibanja in nezdrav način prehranjevanja, premalo popite tekočine (dehidracija), kajenje, pa tudi pretesna oblačila in dolgotrajno sedenje s prekrizanimi nogami. Vzrok je lahko tudi dednost, prevelika telesna teža, neredna prebava, onesnažen zrak, utrujenost ...

Najučinkoviteje se ga lotimo s kombinacijo metod, ki spodbujajo prekrvavitev in izločanje tekočine

z odpadnimi snovmi iz telesa ter razbijajo trde maščobne nanose. Enako pomembno je koži povrniti izgubljeno napetost in gladkost. Najnaravnejši način odpravljanja celulita je ročna masaža, a tudi vse druge metode, ki pospešujejo krvni obtok.

Pri odpravljanju celulita igrajo pomembno vlogo tudi različne sestavine, kot so različne obloge iz algin gline (koži vračajo vlago in stimulirajo delovanje limfe, spodbujajo izločanje strupenih snovi, izčiščujejo kožo in podkožje), eterična olja, rožmarin, agrumi, brin, geranija, bergamotka ... Njihovi učinki so različni. Delujejo proticelulitno, odpravljajo zastoje, pospešujejo prekrvavitev, pospešujejo odvajanje vode iz telesa, aktivirajo delovanje limfe, razstrupljajo, čistijo, stimulirajo krvni obtok, pospešujejo detoksikacijo podkožnega tkiva in izmenjavo snovi.

Pri vsem je pomembno pogledati, kaj za to lahko naredimo same, saj gre za

naše telo in smo zanj odgovorne same. V naš vsakdan je treba vključiti redne športne aktivnosti, redno pitje vode oz. nesladkanega čaja ... Veliko vlogo pri tem igrajo tudi naše prehrabne navade. Pomembno je, da dnevno zaužijemo 4-5 obrokov, s čim manj bele moke in sladkorja. Maščob ne smemo popolnoma izključiti iz svojega jedilnika, ampak raje izbirajmo živila, ki vsebujejo maščobne kisline omega 3 (npr. laneno in ribje olje). Ne izvajajmo časovno omejenih diet, ampak dolgoročno spremenimo svoje prehrabne navade.

Vprašanje, ki si ga ženske postavljamo vedno znova, je: »Kako se znebiti celulita?«

Zavedati se moramo, da celulit ni nastal čez noč in ne moremo pričakovati, da bo tako tudi izginil. Gre za trdovratno nadlogo, zato ga težko popolnoma odpravimo, omilimo pa ga lahko na različne načine. Treba si je vzeti čas in vztrajati.

Mistika
Skrivnostni Svet Lepote
www.salon-mistika.si

Vabljeni v skrivnostni svet lepote...

Lapajnetova ulica 53, Idrija; telefon: 040 59 73 72 ali 05 904 99 99

URNIK
ponedeljek 15.00 – 19.00 // torek 9.00 – 13.00
sreda, četrtek, petek 9.00 – 20.00 // sobota 9.00 – 13.00

Izdelava ter dobava vseh vrst kovinskih izdelkov, striženje ter krivljenje pločevine,

navadna, inox ter alu pohodna pločevina na zalogi,

dobavljive tudi ekspanzirane, perforirane ter ostale barvne pločevine,

barvanje, lakiranje,

izdelava regalnih sistemov za velike obremenitve s 100 % izvlekom, obremenitev do 2500 kg na polico,

prihranek prostora do 50 %,

prihranek časa do 80 %,

trajnost ter varnost.

Triglavška 30, Idrja
 GSM: 031 724 333
selak.dejan@siol.net
www.regalni-sistemi.si

DOLCE & GABBANA

Sedaj je čas za nakup kvalitetnih sončnih očal ali sončnih očal z dioptrijo.

TOM FORD
 EYEWEAR

OAKLEY

VOGUE
 eyewear

EMPORIO ARMANI

adidas

RALPH
 RALPH LAUREN EYEWEAR

Ray-Ban

Česna optika vogrič

OPTIKA IGOR VOGIČ s.p.,
 Prelovčeva ulica 1, 5280 Idrja
 telefon: 05/37 22 996
 e-mail: optika.vogric@siol.net
www.optika-vogric.si
 Urnik:
 pon. - pet. 8:30 - 12:00 in 15:00 - 18:00,
 sob. 8:30 - 12:00

INDUSTRIJSKA, GARAŽNA, POŽARNA IN ZRAKOTESNA VRATA

BLT d.o.o. Idrija
 Ulica Sv. Barbare 6, 5280 Idrija
 telefon: 05 37 43 660
 e-naslov: blt@blt.si, www.blt.si

AKCIJA

garažna sekijska vrata

850€

(vrata, pogon, 2x daljinec, montaža, vključen 9,5% DDV).
 Ob doplačilu možnost prilagoditve vrat po širini.
 Barva zlati hrast 880 €
 Akcija traja do 30. 6. 2017.

Čas je vaš najboljši svetovalec!

*Simbolična slika.

Barva: bela, rjava, antracit

Dimenzije: 2375x2030, 2500x2030, 2750x2030, 2375x2150,
 2500x2150, 2750x2150, 2375x2280, 2500x2280, 2750x2280

Motiv: M-line, Woodgrain

**EVT
 SISTEMI d.o.o.**
 Ekologija, Varnost, Trgovina

Trgovina EVT, Arkova 11, Idrija.

Telefon: 05 37 74 840

Odprto vsak delovnik od 7.00 do 15.00.

Zelo močno koncentrirano univerzalno čistilo, rumeno zelene barve z blagim vonjem po limoni. Čisti zelo učinkovito in ga lahko uporabljamo na vseh površinah. Ustreza najnovejšim ekonomskim in ekološkim zahtevam.

Na voljo tudi 5l embalaža.

Super čisto Tarco

Čistilna pasta za roke Pevastar

Zelo učinkovita čistilna pasta, pakirana v vrečki.

Odstranjevalec rje

X-Rust 7

Uporablja se ga za odstranjevanje rje in podaljšanje življenjske dobe orodij in opreme.

Zložiči in očisti rumenkaste kovine, kot so medenina, baker in bron. Učinkovito odstranjuje rjo s cinkovih površin.

e-trgovina: <http://trgovina.evt.si>

frizerski salon
Nataša

Gortanova 3, IDRIJA
tel.: 05/37 22 920
GSM: 070/74 52 12

DELOVNI ČAS: ponedeljek zaprto
torek 8-12 in 15-20
sreda 8-12, četrtek 12-20
petek 8-15 ali 12-20, sobota 7-12
nedelja in prazniki zaprto

Pisalo se je leto 1997. Bil je 15. april, ko sem zakorakala na samostojno pot in odprla svoj salon. Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem, ki ste me obiskovali, še posebna zahvala pa gre tistim, ki ste mi zvesti že 20 let.

V kolikor od 15. 4. do 31. 5. 2017 v salon pripeljete novo stranko, vam in novi stranki podarim 20 odstotkov popusta.

Nataša Ivanović

Lepi lasje so vam v okras zato naj vam bodo v ponos.

COMCOM

Računalništvo komunikacije d.o.o. IDRIJA

Svetovanje in razvoj aplikacij za informacijske sisteme SAP® z referencami največjih svetovnih podjetij.

Naj IT postane vaša konkurenčna prednost.

Trgovina in servis računalniške opreme.

Odpiralni čas: od ponedeljka do petka od 14h do 17h.

COMCOM računalništvo komunikacije d.o.o. IDRIJA, Lapajnetova 29, Idrija, T: 05 372 20 20, F: 05 372 20 20, E: pisarna@comcom.si, S: www.comcom.si

Sabina Obolnar
odg. urednica

ONA
ONAPLUS

Foto: Jago Stanovnik / Delo

STOJIMO ZA SVOJIMI BESEDAMI.

*Zato nam zaupa več kot
1,2 milijona bralcev.*

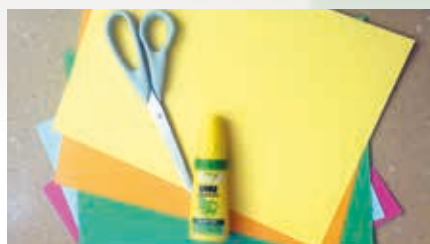
Namesto računalniških algoritmov ima naša medijska hiša urednike in novinarje. To smo ljudje z obrazi, z imeni in priimki. Ne bežimo pred odgovornostjo do svojih bralcev niti do oseb, o katerih pišemo. Skrbimo, da so objavljene zgodbe zanimive, vendar tudi resnične.

DELO

| medijska
hiša

Mavrično pomladno cvetje

Potrebujemo: škarje, lepilo, barvni papir.

Zelen list papirja prepognemo po dolžini.

Robova zlepimo skupaj, na prepognjeni strani pa s škarjami naredimo zareze.

Nato papir zvijemo in zalepimo z lepilom, da nastane tulec.

Iz barvnega papirja izrežemo rožice in majhne krogce.

Krogce nalepimo na rožice in nastanejo prave cvetlice.

Igramo se z barvami in oblikami.

Rožice poljubno prilepimo na zeleni tulec...

...in si pričaramo pravo spomladansko vzdušje.

					AVTOR BRANKO GOVEKAR	TEVE SPREJEMNIK	TUJEC	CVETLICA	ENOTAZA OBCUTLIVOSTI FOTOGRAFSKEGA FILMA	NUŠA TOME	ZELENIČA V PUŠČAVI	KRVOLOČNA ŽIVAL	TROPSKA KUKOVICA	ČEBELJI PROIZVOD	DUNAJSKA MESTNA ČETRT	KONEC POLOTOKA
					ZVERINSKA VRSTA DINOZAVRA											
					PREPROSTOST											
					LOČEN PROSTOR V GLEDALIŠČU					NEMŠKI OPTIK CARL PRAVLJIČNA PRIPOVED						BIVŠI NORVEŠKI SMUČAR SKAARDAL
					KIRURŠKA IGLA				DVOJICA ANDREJ KAROLI				PISATELJICA PEROCI PADEC TEMPERATURE			
					VENEZIA				STO KVADRATNIH METROV STROŠKOVNO MESTO		DRSEČI STROJNI DEL	NAKIT OKRASJE EVROPSKA NOGOMETNA ZVEZA				
					OSTANEK KART PO DELITVI										OZNAKA MZOZEMSKA ŠPANSKA BALETARNA CAROLINA	
K	KIRURŠKI NOZ	STOPNJA POŠKODOVANOSTI VOZILA	PRVI RIMSKI KRALJ	IMPRESIJA	SRBSKA IGRALKA NEDA	K	KOSOVSKI POLITIK VLASI LESENA OGRAJA			KRAJ PRI VELENJU NEKDANJI JUGO KAMION						
	TVEGANA NAPOVED					NEKDANJI ČESKI SKAKALEC PAVEL ITALSKO LJUDSTVO			SOL FOSFORNE KISLINE ŽENSKA REVIA						JEZERO V SEVERNI ITALIJI	LISTNATO DREVO "MED"
	NADZORNIK							DELA ZA BREZPOSELNE SREDOZEMSKI OKRASNI GRM								
	ANGLEŠKI IGRALEC MR. BEAN ROWAN							NEKDANJA ITAL. KOLE-SARSKA EKIPA SKUPINA ORODJI					DRŽAVA OB PERZISKEM ZALIVU			
	LANTAN		PENEČE VINO DEPARTMA V FRANCIJI				IRSKI BRINJEVEC BRIGIT BARDOT			OZNAKA DANSKE JAPONSKA ZNAMKA UR			OBLAČILO RIMLIANOV ZAJEDAVCI V LASEH			
	NEKDANJI FRANCOŠKI SANKAČ CHRISTOPHER			RAFKO IRGOLIC ROMANA ŠIRCA		AMERIŠKI PREDSEDNIK OBAMA JAPONSKI OTOK						PETI IN DRUGI SAMOGLASNIK			OLIVER CROMWELT EDVARD KARDELJ	
	DRISKI PODABNA BOLEZEN NA JAPONSKEM				MALO GOSPODARSTVO ZACETEK IN KONEC ABECEDE			ANTON AŠKERC POSLEDICA UPORABE				PREBIVALCI ŠVEDSKE ŽELEZNA PALIČA				
	SRNIJAK V DRUGEM LETU STAROSTI					SVETIŠČE HRAM LETOVIŠČE V ISTRJI					AVT. OZNAKA ŠIBENIKA OPERNO GLEDALIŠČE			ONO OD KRAPANOVH OROŽI		
								FRANC. FIZIK IN ASTRONOM JEAN				ROBIN GIBB	SLOVENSKA PISATELJICA VAŠTE		GALJI AMERIŠKI IGRALEC JAMES	
							ROPARSKA ŽIVAL JERNEJ TOZON									OLIMPIJSKE IGRE
									NEKDANJI NOGOMETAS ROBERT ZDRUŽENI NAROCI "ANG"							
												MUSLI-MANSKI SODNIK				
					SRBSKO MOŠKO IME			OTOK V OTOČJU TUAMOTU					ŽENSKO IME			K

Sodelujte!

Morda pa se tudi v vas skriva pisec ali nadebudni fotograf, ki bi želel objavo fotografije na naslovnici ali v časopisu? Pozivamo vas, da pri nastajanju nove številke tudi aktivno sodelujete. Poleg rešitev križanke bomo veseli tudi vaših prispevkov in lastnih pobud za članke ter fotografije. Kontaktirajte nas na polona.rupnik@kolektor.com.

Naslov uredništva

FMR – Media d.o.o.
 Arkova 43
 5280 Idrija

Rešitvi iz zimske številke Komunitatorja sta: **internet stvari in igrače**.

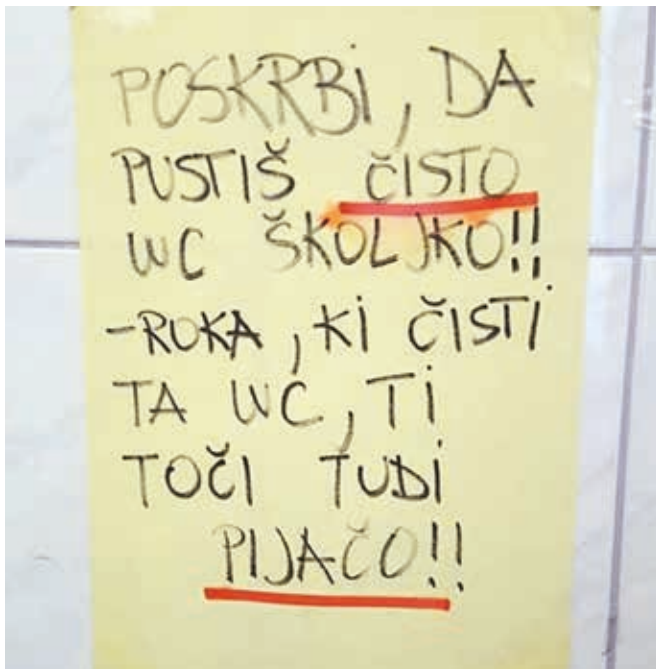
Nagrajenci: **Borut Albreht, Martin Kandare, Zofija Novak**.

Rešitvi iz pomladne številke pošljite v uredništvo do vključno 16. junija 2017 (pripis »Nagrada križanka«). Čakajo vas tri praktične nagrade.

Ime in priimek:

Naslov:

Pošta:

100 km/h
BURGAU VERITAS
Certification

BRUS
TRANSPORT

BRUS d.o.o., Godovič 154, 5275 Godovič
Tel.: (05) 37 25 200, Fax: (05) 37 25 201
E-mail: info@brus.si, URL: www.brus.si

TRANSPORT

SKLADIŠČENJE

VULKANIZERSTVO